

CARLO CARRETTO

**BOLDOG VAGY,
MERT HITTÉL**

OMC KIADÓ, BÉCS, 1987

**BOLDOG VAGY,
MERT HITTÉL**

CARLO CARRETTO

**BOLDOG VAGY,
MERT HITTÉL**

OMC KIADÓ, Bécs 1987

Egyházi jóváhagyással

A mű eredeti címe és kiadója:
Carlo Carretto, *Beata te che hai creduto*,
Edizioni Paoline, 1985

Fordította: Bajcsy Erzsébet

Copyright der ungarischen Übersetzung
by Verlag Opus Mystici Corporis
(in Verbindung mit dem Österr. Pastoralinstitut)

Satz: Eigenbetrieb des Verlages
Druck: Novographic, A-1238 Wien

Megrendelhető:
OMC Verlag, A-1090 Wien, Boltzmann-gasse 14.

ELŐSZÓ

Akinek Róma „lidérces álom” volt és a méreteiben lenyűgöző Szent Péter tér „megfoghatatlan gyötrelemet” jelentett, ahogy ezt Carlo Carretto saját magáról írja könyvében, az nem találhatta kedvét a romantikus Madonna-tiszteletben, hanem a pompás, de alkalmasint üres külsőségek helyett Máriához fűződő kapcsolatában is a bensőséges egyszerűséget kereste.

Az olasz Katolikus Akció főtitkári tisztségétől történt megválása után Carretto életébe döntő élményt hozott az északafrikai remeteség. Ott, a Szahara szélén élte meg, mit jelenthetett a názáreti leánykának, hogy gyermeket hordoz méhében, de nem tud a halálos szigorral örködő környezetvilágnak számot adni arról, hogyan „szerezte” ezt a gyerkeket. Őt választja a szaharai remete saját hite tanítómesterének és útitársának, akit Erzsébet boldognak hirdet, mert hitt. A szomszédos berber törzs egyik menyasszonyának tragikus vége nyitja meg szemét, hogy megértse Mária nagyságát, aki hitelt ad Isten szavának és reá bízta a lehetetlen helyzet megoldását.

Könyve a fiatal lánykához méltó tiszta egyszerűséggel elmondja, hogyan ment végbe az angyali üdvözlés. Máriával éli át a számum elől hozzá menekült pásztorfiú és birkái társaságában a Kisded üzenetét. Föltáruul előtte a hit útja: megérti, hogy a győzelmes egyház álmokkép csupán, mert az igazi egyház a hajótöröttek, a gyöngék, a szegények, a kitaszítottak egyháza. A borúlátó kételkedés világában a Föltámadott örvendező anyjától veszi az üzenetet: ő mondja el ne-

ki, hogy a föltámadásban hinni annyit jelent, mint bizalommal átölelni az életet.

Az új életet akkor fogadom hittel és bizalommal, ha Mária példájára imádságban fogom át az új valóságot és forgatom elmémben mindazt, ami Jézusról szól. Imaformának Carretto az egykor saját anyjától tanult és gyakorolt novénát ajánlja. Bibliai és szemlélődő irányvonalának megfelelően a kilenced minden napján először zsoltárokat imádkoztat és szentírási részleteket olvastat, majd elmélkedésre hangoló alap gondolatot szólaltat meg, hogy abban útravalót találjunk novénás napunkhoz. A megadott imádságok között, mint megannyi drága gyöngyszem a keleti egyház korai századaiból vett számos himnusz és fohász található. Nem hiányzik az imádságos anyagból a rózsafüzér sem. De nem csupán a számunkra ismert hagyományos formában, hanem annak bizánci változatában, sőt — hála Carretto északafrikai éveinek és nyitottságának — megtaláljuk az iszlám imafüzért a 99 megszólítással, ahogyan az ősi mohamedán hagyomány szerint már Allah prófétája tisztelte az egy igaz Istent.

Reméljük, hogy idén, a Mária-évben ez a könyv sok embert visz közelebb a hit megéléséhez és az igazi vallásos élethez. Segítsen benne Mária példája. Ahhoz, hogy Jézust testileg világra hozza, elég volt számára kilenc hónap. Ahhoz, hogy Jézust hitben világra hozza, hosszú évekre volt szüksége, Betlehemtől a Golgotáig, majd a föltámadás napjáig.

MADONNA A JÁTÉKSZEKÉRREL

Testvérem!

Először is szeretnék neked egy rendhagyó Mária képről mesélni.

Az anyja karjában lévő gyermek, akinek a kezébe a 15. századi ismeretlen festő egy madárkát adott, most helyette egy játékszert szorít magához. Azt hihetnénk, hogy Szent József faragta egy darabka fából.

Bevallom, a változtatás az én művem, így történt:

36 éves voltam, amikor XII. Piusz pápa Rómába hivatott, hogy átvegyem a Katolikus Akció ifjúsági szervezetének vezetését. Ez akkor nem volt kis feladat. A katolikus mozgalom manapság ezernyi érre oszlik; akkoriban csak egy nagy szervezet létezett, amely félmillió fiatal, tizennégy újságot és további húszezer egyesületet foglalt magába.

Gyakran éreztem úgy magamat, hogy agyonnyom a felelősség. Akkor ismertem meg a félelmet, különösen amikor vidékről Rómába utaztam.

Igen, Róma volt a lidérces álom, az erőmet meghaladó feladat, az a megnevezhetetlen misztérium, ami a világváros antik köveiből rám sugárzott, a Szent Péter tér megpillantása, amely a túristákat csak harmóniájával nyugtözi le, számomra megfoghatatlan gyötrelmet jelentett, amely időnként megbénított.

Volt otthon egy másolatom erről a meglehetősen ismert Mária képről. Tiszteletben tartottam, mert tett nekem és sokat jelentett számomra.

Nem tudom, hogyan történt, de látom magamat, amint hirtelen ecsetet ragadok és a madárka helyére szekeret festek, amely családi nevem szimbóluma. (*carretto = kis szekér. ford.*)

Miközben ezt a gyerekes rajzot készítettem, úgy tűnt nekem, mintha ezt mondanám Máriának: „Te vigyázz rál Boldog lennék, ha játékszer lehetnék Fiad kezében, különösen most, a nehézségek közepette, de Te vigyázz rál!”

Rómától való félelmem nem tűnt el egészen, de biztos, hogy ha elfogott a szorongás, valami mindig kisegített belőle, csak e békét sugárzó kép részének kellett képzelnem magamat, és máris sikerült megnyugodnom és a napot békében befejezmem.

Mondhatom, hogy a nehéz órákban mindig azon a képen kerestem meg magamat, amelyen Jézus kis faszekerét magához szorítja, egy másik kis szekérnek a jelképét, amely a föld poros útjain döcög.

—

Máriához, Jézus Anyjához fűződő kapcsolatomat — meg kell, hogy mondjam — az a romantikus Mária tisztelet rontotta el, amely a zsinat előtt dívott, és minél pompásabb volt külsőségekben, annál üresebb volt belül.

Az, hogy Mária királynő — és micsoda királynő! — hogy olyan teremtmény, aki soha semmit sem csinált rosszul, aki a dolgok világos ismeretében járt-kelt Názaret utcáin, képtelenül arra, hogy hibázzon vagy hogy kételkedjék — mindez keveset mond egy olyan embernek, aki szorong és fáradtságosan vonszolja át magát a hit pusztaságán.

Mária túlstilizálása a szuperéjtatosak fanatizmus-
a által — akikben nincs hiány a katolikus világban —
végül is felőrli a tisztelet valódi tartalmát, ami nem ke-
vesebb, mint az istenanyaság. Semmi szüksége sincs
ajánlásokra ahhoz, hogy tekintélyre tegyen szert. Bő-
ven elegendő az Evangéliumra hagyatkozni.

Ezért az utóbbi évtizedekben nem csodálkoztam
azon, hogy a fiatalokból kihalt a Mária iránti szeretet,
és a rózsafűzér-árusok becsukhatták boltjaikat.

Így kellett ennek lennie.

Mint sok más dolognál, újra el kell kezdenünk.
Nem kezdtük-e el újra a Bibliát is olvasni, amely fiatal-
koromban tiltott könyv volt?

Nem újtottuk-e meg a liturgiát is, amely a Zsinat
előtt már-már azzal fenyegetett, hogy a nép számára
érthetetlen nyelvével hideg taglejtésekben merevedik
meg?

Nem kelt-e új életre az egyház, amelyet a múltban
klerikális piramisnak tekintettek, míg a Zsinat „Isten
népének” nevezi, az Ígéret Földje felé vándorló nép-
nek?

Így kezdjük el előlről a Madonnával is. Még ha
úgy is látszik, mintha újat kezdenénk, valójában foly-
tatunk valamit, hiszen az egyház élő test, élő valóság,
amelyben minden folytatódik.

—

Máriához fűződő kapcsolatom újrakezdésének
drámai oka volt.

Hosszú pusztai tartózkodásom alatt történt.

Hoggarban, Charles de Foucauld Kistestvéreinek
közösségében éltem. Meteorológusként kerestem a

kenyeremet Tit, Tazrouk és In Amguel területén. A munka nagyon tetszett, mert a megélhetően túl lehetővé tette, hogy olyan környezetben éljek, amelyet én választottam: a pusztában, és mert lehetővé tette számomra, hogy mindennapi munkámat hosszú hallgatással és imával kössem össze.

Rövid idő alatt megismerkedtem a sátorlakó tuaregekkel, az oázisok művelőivel, az arabokkal, akik északról jöttek, és a kereskedő mozabítákkal.

Különösen a tuaregekkel barátkoztam össze, akik egy mélyedés mentén és a fennsíkon táboroztak. Ha útjaim során ezen a környéken jöttem át, nem szalasztottam el, hogy velük töltssem az estét. Egy ilyen alkalommal valami nagyon érdekeset tudtam meg.

Véletlenül a fülembé jutott, hogy a táborból egy leányt a másik táborból való fiatalembernek ígértek, de még nem költözhetett vőlegényéhez, mert túl fiatal volt. Akaratlanul is Máté Evangéliumának azzal a részével hoztam ezt összefüggésbe, amely arról szól, hogy Szűz Mária Józseffel el volt jegyezve, de még nem keltek egybe (vö. 1,18).

Amikor két évvel később ismét ebbe a táborba jöttem, átmenet nélkül, csak mintegy a beszélgetés élénkítése céljából megkérdeztem, hogy vajon létrejött-e házasság? Ez a kérdés beszélgető társamat láthatóan kínosan érintette, és zavart hallgatásba merült. Én is hallgattam. De amikor ezen az estén a táborból néhány száz méterre lévő „gueltà”-ból (kőmedence, alulról táplált vízgyűjtő) vizet hoztam, és ott láttam vendéglátóm egyik szolgáját, nem tudtam ellenállni kíváncsiságomnak, tudni akartam a zavart hallgatás okát, amellyel a tábor főnöke kérdésemet elutasította.

A szolga óvatosan körülnézett és mivel irántam, mint „marabut” (Istennek szentelt személy elnevezése az iszlámban) iránt nagy bizalommal volt, olyan jelet mutatott, amit túlságosan is megértettem: kezét a torkához emelte és olyan mozdulatot tett, amellyel az arabok azt fejezik ki, hogy „elvágták a torkát”.

Vajon miért?

Mert még a házasságkötés előtt kiderült, hogy a lány terhes, és a család becsülete megkövetelte ezt az áldozatot.

Borzongás futott végig rajtam, amikor a lányra gondoltam, akit megöltek, mert hűtlen volt jövőendő férjéhez. (Amikor megütközünk ezen a szigorú erkölcsön, nem szabad elfelejtenünk a történet eredetét. A múltban a társadalom rettentő kérlelhetetlenséggel védelmezte a házasság tisztaságát. Maga Mózes is halállal büntette a házasságtörést és az erkölcstelenséget.)

Este a kompletóriumnál a Szahara ege alatt el akartam olvasni Máté szövegét Jézus fogantatásáról. Gyertyát gyújtottam, mert a hold nem világított az éjszakában.

Ezt olvastam: „Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, gyermeket fogant a Szentlélek erejéből. Férje, József, igaz ember volt, nem akarta meghurcolni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el” (Mt 1, 18 sk).

József tehát nem volt áruló, és Joachim, Mária apja nem játszotta meg a törvény szigorú őrének a szerepét és nem ölte meg Máriát, mint ahogy ezt a mózesi törvény megparancsolta.

Úgy emlékszem, mintha csak ma lenne. Máriát egészen közel éreztem magamhoz, a homokba kupo-

rogva, kicsinyen, gyöngén, gyámoltalanul, oly csodálatos és mégis oly félreismerhetetlenül valóságos terhességével.

Oltottam a gyertyát. Ebben a sötét éjszakában egyetlen csillagot sem láttam. Köröskörül szempárokot láttam villogni, mint sakálszemeket, amikor bárányokra lesnek.

Názáret lakóinak szemei voltak ezek, amelyek a leánykát lesték, aki méhében gyermeket hordott, és akit a gyanú minden súlyával, amelyre csak képesek az emberek, faggattak a szemek: „Hogyan szerezted ezt a gyereket, te szégyentelen teremtés?”

Micsoda éjszaka! Mit válaszoljak?

Hogy Isten az Atyja ennek a kicsinek?

Ki hiszi ezt el nekem?

Semmit sem szólok.

Isten tudja. Isten gondoskodik...

Szegény tisztaszívű Mária, szinte még gyermekanya!

Rosszul kezdődik életed útja! Hogyan akarsz oly sok ellenséggel megbirkózni? Ki fog hinni neked?

—

Ezen az estén éreztem először, hogy közelebb jutottam Mária titkához.

Először láttam őt nem az oltáron, mozdulatlan viasz-szoborként királynői pompában és méltóságban, hanem kishúgomként, mellettem ülve a földi homokban, olyan széttaposott szandálban, mint az enyém, és éppoly sok fáradtsággal tagjaiban.

Most értettem meg, hogy nagynénje, Erzsébet, akihez Mária ezek után az események után elment,

(biztosan szívesen vonult vissza a kíváncsian fürkésző tekintetek elől), miért kiáltott föl így, miután meghallgatta Mária elbeszélését:

„Boldog vagy, mert hittél!” (Lk 1,45)

Igen, valóban boldog!

Mária bátorságára van szükség ahhoz, hogy ilyen dolgokban hinni tudjon az ember!

Nehéz hinni abban, amit mondasz és tanítasz, hogy ez a Fiú nem egy éjszakai kaland gyümölcse, amelyről nem kívánsz magyarázkodni.

Ez azonban mindenekelőtt neked nehéz!

„Boldog vagy, mert hittél!”

Ez a legnagyobb, amit egy szegény alázatos leánykának mondani lehet, hogy vele történik meg, hogy angyallal beszél, ezzel az egyszerű leánykával, aki nem tartja magát semmire és egyszer csak hallja, hogy fia születik, aki a Szent és Magasságbeli Fia.

„Boldog vagy, Mária, mert hittél.”

Azon az estén a homoksivatagban, az isszakarasszemi vízgyűjtő közelében határoztam el, hogy Máriát hitem tanítójává választom.

Élő kapcsolatba kerültem vele. Nem olyan személy volt többé, akinek alázatos tisztelettel tartozom, szívem testvére volt, hitem tanítója és útitársa.

Igen, pontosan a hité.

Meg akarom ezt magyarázni: Tudnotok kell, testvéreim, hogy a hit teljes hosszú útját végigjártam... és pedig gyalog. Az volt a szerencsém, hogy nem riadtam vissza a sötétségtől, és hogy akkor is tovább vonszoltam magamat, amikor már alig tudtam járni.

A pusztában eltöltött évek sokat segítettek, bár éppen ott ismertem meg azt az „éjszakát”, amit Keresztes Szent János írt le.

Ma mindazok testvérének érzem magam, akik a-teistának vallják magukat (ők kevesen vannak), és méginkább azoknak (ők sokan vannak), akiknek nehezükre esik a hit és még nem ismerik a problémák valódi körvonalait.

Ha meghaltam — remélem hamarosan, mert megismertem az Urat és vágyom rá, hogy arcát lássam —, ha eljöttök a síromhoz és lehetségesnek tartjátok, hogy van kapcsolat Isten országának gyermekei között, ne azt kérjétek tőlem, hogy ilyen vagy olyan szenvedés gyógyulásáért imádkozzam. Csak azt kérjétek, hogy a hitetekért imádkozzam.

Ez az egyetlen ajándék, amiért érdemes imádkozni.

Nos, ha módom lesz rá, megteszem majd: csöndesen bele fogok nézni a názáreti Mária szemébe és az ő látványába merülten, az övébe, akinek oly nagy volt a hitbeli bátorsága, megkísérlem majd szavakba foglalni azt, amire szükségetek van.

Testvéreim, megnyitottam előttetek a szívemet, mindent elmondtam nektek.

Ha most hallgattok rám, tegyétek zsebetekbe a rózsafüzért. Lehet, hogy évek fognak eltelni, amíg tűrhetően tudjátok majd imádkozni.

Nem számít, csak tartsátok készenlétben. Segíteni fog benneteket. Szükség esetén, ha kezetekbe kerül, csak ennyit mondjatok:

AVE MARIA

AVE MARIA

A fiatal tuareg lánnyal történt esemény után, akit a családja házasságtörés miatt megölt, kezdtem egyre jobban megérteni a názáreti Máriát.

Úgy éreztem, mintha észrevétlenül a hűgommá lett volna. Nem szoktam hozzá, hogy olyan közelinek lássam őt, olyan emberinek, olyan törékenynek. Bár a Mária-kultusz képes volt valamiféle természetfölötti kapcsolatot kialakítani, mégis elfojtotta azt a női, teremtményi, testvéri, tanító hangot, amely most egészen a közelemből szólt hozzám.

Igen alázattal be kell ismernem: csak amikor ez a hangtalan tragédia Hoggar elhagyott völgyében eszembe juttatta Lukács Evangéliumát, akkor először sikerült fölmérem Mária bátorságát, hogy elfogadta az angyal fölszólítását és Isten tervét.

A teherbe ejtett lány szerepét kellett elfogadnia.

Ki hitt volna neki? Ki fogadná el ezt a magyarázatot egy lánytól, ha belépne és azt mondaná: „Tudod...a gyermek, akit várok, a Magasságbeli Fia!”

Nálunk otthon legalábbis egy pofont kapott volna az apámtól, mi piemontiak vagyunk; egy délebbi családnál azt hallhatta volna: „Takarodj, ne is lássunk többé, te vagy a család szégyenfoltja.”

Némely zsidó, arab vagy szkíta házban... vér folyt volna.

Máriának volt bátorsága a hitben, hogy a lehetetlenségek Istenére hagyatkozzék és rábízta problémáinak megoldását. Hite tökéletes volt.

Boldogító volt számomra, hogy mindezt egy olyan hatásos színhelyen fedezhettem föl, mint a puszta — és micsoda puszta!

Ne felejsük el, hogy a Bibliát ugyanilyen vidéken, a sivatag és a füves rétek között írták, ahol karavánok járnak, a szamarak és birkák legelik a sovány fűvet, és az emberek hozzászoktak, hogy az eget kérdezzék, mert az az életük egyetlen reménysége.

Nos, én is ott voltam. Amikor esténként az út szélén tábort ütöttem és tüzet gyújtottam a kenyérsütéshez és teafőzéshez, Mária egészen közel jött hozzám. Csak a rózsafüzéremet kellett elővennem — még lsszakarasszemben gyújtógetett fadarabkákból sajátkezűleg készítettem és mindig a zsebemben hordtam — és máris éreztem jelenlétét mellettem a tűznél. Nem templom-e a puszta, a csillagos ég kupolájával és finom meleg homok imaszőnyegével?

Micsoda fölszabadulás elveszni a térben és az időben és világos valóságként átélni a szentek egységét.

Éppen ezért jöttem a pusztába. Át akartam törni a látható és láthatatlan, az ég és föld közötti korlátot, ez már gyakran sikerült is nekem a hitben.

Micsoda békesség, ha az ember a dolgokat maga mögött hagyja!

Úgy élni, mintha az Evangélium most íródna, most élnék meg.

Látni, hogy Isten dolgainak a jele széthasad, hogy láthatatlan jelenlétét, isteni valóságát megmutassa nekünk.

Hogy beszélhetünk a szentekkel.

Átélnhetjük az eucharisztikus jelenlétet itt a sátorban, amely tabernákulummá változott.

Egyik este beszélgetni kezdtem Máriával.

Olyan könnyen ment. Anyyira vonzódtam hozzá.

Mária, mondd el nekem, hogy is volt? Meséld el nekem, ahogy Lukács evangélistának elmesélted.

„Tudod te azt”, mondta, „hiszen ismered az Evangéliumot.”

Ma mindent fényárban látok.

Názáretben, Galileában éltem, életem nem különbözött népem fiatal lányainak életétől: munka, imádság, szegénység, nagy szegénység, életöröm és mindenekelőtt reménység Izrael megígért jövőjében.

Édesanyámmal, Annával egyszerű kis házban laktam, előtte udvar, köröskörül magas kerítés, amelynek az volt a feladata, hogy nekünk nőknek egy kis meghitt teret nyújtson. Gyakran tartózkodtam ott, hogy dolgozzam, hogy imádkozzam. Mindkettő betöltött, tele voltam békességgel és örömmel.

Azon a napon egyedül voltam a kis előtérben. Fény vett körül. Ültem a zsámolyon és imádkoztam. Félig csukva tartottam a szemem, és nagy öröm fogott el. A fény egyre erősebb lett, úgy hogy becsuktam a szemem, nehogy megvakítson. Aztán lassan egy kicsit fölemeltem a szempillámat és hagytam, hogy a világosság belém áradjon.

Isten jelenlétének a jele volt ez számomra, amely beburkolt, mint egy palást. A fény egyszer csak angyal alakot öltött. Mindig olyannak képzeltem el az angyalokat, mint azt, akit akkor láttam.

Tudod, hogy is van az a hittel. Az ember sohasem tudja, hogy az, amit lát benne van-e vagy rajta kívül.

Bizonyára belül kell lennie, mert ha csak kívül lenne, akkor kételkedhetnél benne és attól tarthatnál, hogy csupán illúzió.

De bensődben nincs illúzió, egyszerűen tudod: ez Isten tanúbizonysága.

Nem mozdultam, attól való félelmemben, hogy minden eltűnhet.

De nem, az angyal beszélt, valóban beszélt. Ilyenkor nem tudod soha, hogy a hangot füleddel hallod-e vagy sokkal mélyebben, bensődben.

Belül kell hogy legyen, mert ha füleddel hallanád, tévedhetnél.

Én ott hallottam a hangot, ahol Isten a tanú.

És mit mondott neked a hang?

Azt mondta: Üdvözlégy, Mária, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled.

Hogyan érezted magad?

Természetesen meg voltam döbbenve. Úgy tűnt, mintha valami mérhetetlen jött volna be hozzám, túlságosan nagy a fölfogóképességemhez mérten.

És így szólt az angyal: „*Ne félj, Mária*” (Lk 1,30).

Ez bátorságot öntött belém, mert ugyanezt a mondatot hallottam a zsinagógában is, amikor Ábrahám történetét olvasták föl:

„*Ne félj, Ábrahám! Védőpajzsod vagyok*” (Ter 15,1).

Aztán tudtomra adta az angyal az anyaságot, és kevés szava olyan világos volt, hogy úgy tűnt nekem, mintha abban a pillanatban bennem keletkezett volna. Még sohasem tapasztaltam, hogy olyan szavakat halljak, amelyek egyenértékűek a történésekkel.

Mondd, Mária, teljesen meg voltál lepve? Azelőtt soha nem gondoltál arra, hogy Te... hogy éppen Te...

Ó, dehogynem! Gondoltam rá. Mi, zsidó lányok, másra sem gondoltunk. Éreztük, hogy elérkezett az idő, és ha a zsinagógában imádkoztunk, csordultig volt a levegő a Messiás várásával.

Mit értettél meg abból, amit az angyal mondott, hogy Te vagy a kiválasztott, és hogy tőled születik a Messiás?

Pontosan megértettem, amit mondani akart. Csak azon csodálkoztam, hogy hogyan lehetséges ez, mert szűz voltam.

Az angyal megmagyarázta, és könnyű volt beleegyezniem, mert úgy éreztem, hogy elmerülök Istenben úgy, mint abban a vakító déli világosságban.

Sejtettem már a bonyodalmakat is, amelyekbe belekeveredtem, hogy az édesanyámmal sem tudnám megértetni, még kevésbé a jegyesemmel, Józseffel, de nem tudtam volna visszautasítani, annyira megragadott az Isten, olyan nagy volt az angyal szavaiból sugárzó bizonyosság:

„Istennél semmi sem lehetetlen” (Lk 1,37).

Semmi sem.

Lassan, nagyon lassan kialudt a világosság, és nem láttam már az angyalt.

Édesanyámat láttam, amint az udvaron keresztül közeledett. Valami arra készítetett, hogy beszéljek vele a történelekről, de nem voltam képes rá, nem találtam a helyes szavakat. Hirtelen fölfogtam, hogy ennek a magyarázatára egyáltalán nem léteznek szavak.

A következő napokban sem volt másképp, és bizony napról-napra hallgatagabb lettem.

Egyre nehezebbé vált a beszéd jegyesemmel, Józseffel.

Tudod, hogy népünknel mi volt a szokás. A lányt a vőlegénynek már nagyon korán elígérték. Ez szerződésnek számított a családok között. Mivel a jövőendő menyasszony még túl fiatal volt, eleinte még családjánál hagyták, amíg elérte a kellő érettséget. Aztán egy

este nagy pompával megtartották a lakodalmat, sok fáklyával, énekekkel, örömkialtással jött a vőlegény barátai kíséretében a menyasszonyért és otthonába kísérté. Attól fogva házastársak voltak.

Amikor megjelent nekem az angyal, hogy az anyaságot tudtomra adja, még otthon voltam. Elfigértek már Józsefnek, de még nem laktam nála.

Elég volt néhány hónap ahhoz, hogy a körülöttem élő embereknek valami derengjen. Anyaságomat már nem lehetett elrejteni. Akkor ismertem meg a sötét és fájdalmas hitet.

Hogyan kellene anyám előtt magyarázkodnom?

Mit kellene mondanom jegyesemnek, Józsefnek?

Fájdalommal teli időket éltem át, és egyetlen vígaszom az volt, hogy egyre azt mondogattam: „*Istennél minden lehetséges, Istennél minden lehetséges*”.

Az ő dolga volt, hogy világosságot teremtsen, arra hagyatkoztam. A fájdalom persze nem múlt el ettől, jöttek órák, amikor szívszaggató volt.

Közben már nem mertem kimozdulni a házból, és egyszer csak megláttam egy szomszédasszonyt, amint az udvar kerítésén át hideg, kíváncsi szemekkel leskelődött.

A dolog kiéleződött, és reszkettem a gondolattól, hogy följelenthetnek, mint házasságtörő nőt.

Nem sok híjja volt. Józsefnek a zsinagógához kellett volna fordulnia, hogy a dolgot fölfedje, és hamarosan egy mindenre kész csöcselék gyűlt volna mögéje, kövekkel a kezében, hogy engem megkövezzon. Nem először fordult volna elő, hogy Názáretben egy házasságtörő nőt kivégezzon.

De valóban igaz: Isten mindent megtehet.

Ő maga állt pártomra.

Először Józsefnek segített. József elmondta nekem, hogy rendkívül különös álma volt, és semmi sem rendítheti meg bizalmát bennem.

Milyen boldog voltam, amikor ezt mondtal!

De micsoda félelemben, micsoda sötétségben voltam előtte. Most már tudom, hogy van az a hittel: az embernek hozzá kell szoknia, hogy sötétségben éljen.

Még egy rendkívüli dolog járult hozzá, hogy azokban a hónapokban gyötrelmeimet megkönnyítse.

Tudod, az angyal adott nekem egy jelet, hogy gyöngeségemben segítsen. Közölte velem, hogy nagynéném, Erzsébet, gyermeket fogant, és már a hatodik hónapban van. Igencsak bámulatos dolog volt ez, mert a családban mindnyájan tudtuk, hogy Erzsébet magtalan.

Meg kellett őt látogatnom Júdeában, Ain Karimban, ahol lakott.

Nem sokáig kérttem magam. Édesanyám ötlete volt, meg akart kímélni az emberek tolakodó pillantásaitól és pletykáitól.

Éjszaka kerekedtem útra, micsoda örömmel! Minél messzebb Názárettől!

Amikor megérkeztem, nagynéném már közel volt a szüléshez. Nagyon boldognak látszott szegényke, hisz oly sok éven át hiába kívánt egy kisfiút.

Az Úr őt is fölvilágosította, mert amikor köszönttem, úgy tűnt, hogy mindent tud.

Csodálatos tudás töltötte el! Az örömtől énekelni kezdett, és én is vele énekeltem. Mindketten magunkon kívül voltunk, magunkon kívül a szeretettől.

Volt még egy harmadik is, aki örömeiben táncolt. A kicsi, a jövendő János, aki úgy ugrándozott Erzsé-

bet méhében, mintha Jézust akarta volna üdvözölni, aki az enyémben volt.

Felejthetetlen napok voltak ezek.

Erzsébet élte a hitet, mégpedig a vaksötét hitet, és aki olyan sokat szenvedett életében, olyant mondott nekem, ami boldoggá tett, és ami kiegyenlítette az elmúlt hónapok minden magányosságát:

„Boldog vagy, mert hittél” (Lk 1,45).

—

A tűz, amelyen a kenyerem megsütöttem, kialvóban volt. Késő éjszaka volt, egyedül éreztem magam.

Mária jelenléte már csak a rózsafüzéremben volt. A kezemben tartottam, és imádkozásra hívott.

Fáztam és beburkolóztam a magammal hordott arab birkagyapjú kabátba, a burnuszba. Most már tökéletesen sötét volt, de semmi kedvem sem volt az elalváshoz. Végig akartam ízlelni az elmélkedést, amelyet Mária ajándékozott nekem. Mindenekelőtt óvatosan és elszántan a hit titkába akartam behatolni, az igazi hitbe, amely fájdalmas, sötét és száraz.

Ó, hinni nem könnyű, könnyebb okosan érvelni. Nem könnyű a titkot elfogadni, mert az mindig meghalad téged, és mindig tovább tágítja szegénységed határait.

Szegény Mária!

Nehezebb volt neked a Gyermekeket hitben megfoganni, mint testben.

Még sincs más út, mint a hité. Nincs más választás.

Vissza akarsz-e rettenni a hittől, Mária, mondván, hogy ez nem lehet igaz, értelmetlen ebbe bele-

menni, olyan Istent elképzelni, aki emberré lesz, nincs Messiás, aki megment minket, minden csak zűrzavar, és az abszurd kormányozza a világot, az utolsó szó a halálé és nem az életé?

Nem!

Ha nehéz is a hit, a hitelenség a biztos halál.

Ha hőstes dolog is minden remény ellen remélni, nem remélni fojtogató félelem.

Ha véred ontásába kerül is szeretni, nem szeretni maga a pokol.

Hiszek, Uram! Hiszek, mert élni akarok.

Hiszek, mert meg akarom menteni már-már megfulladó népemet.

Hiszek, mert ez az egyetlen válasz, amely téged fogad el: téged a világunkat meghaladó Transzcendenst, a Végtelent, a Teremtőt, az Üdvösséget, az Életet, a Világosságot, a Szeretetet, a Mindent.

—

Furcsa, hogy ne mondjam, csodálatos: alig mondtam ki egész lelkemmel, minden idegszállammal a szót: „hiszek”, világossá vált az éjszaka.

Most becsukom a szemem, mert az éjszaka, valóban az éjszaka, elvakít minden fényességet fölülmúló világosságával.

Bizony, semmi sincs, ami világosabb ennél a sötét éjszakánál, és semmi sem láthatóbb a láthatatlan Istennél, semmi sincs közelebb, mint ez a végtelen Messzeség, semmi sem parányibb, mint ez a végtelen Isten.

Valóban, ő képes volt a te kis méhedben lakni, Te melengetted, kis ártatlan, tiszta asszony.

Mária!

Testvérem!

Boldog vagy, mert hittél! Ma én mondom ezt neked örömujjongással csordultig, mint azon a meleg estén Ain Karim-ban nagynénéd, Erzsébet.

ÉN ISTENEM, ÉN GYERMEKEM

Az adventet Beni Abbesz tiszta meleg dűnéin, a Szahara varázslatos oázisában töltöttem.

Elhatároztam, hogy a karácsonyi előkészülethez visszavonulok a magányba, és ehhez az ouarourouti kutat választottam, ahol bőven volt víz és egy kis természetes barlang, amely kápolnaként szolgálhatott.

Rögtön Mária fogantatásának ünnepe után útra keltem, csodálatos időben és erős vággyal a magány után.

Közben nemsokára teljesen megváltozott az időjárás, a sivatag ólomszürkévé vált a napot eltakaró vastag ködtől.

A magány elé is akadály gördült, mert jóbarátom, Ali, Mohamed Asszani fia, aki tizenegy birkáját legeltette a környéken, fölfedezett és sóvárgott a társaság és a beszélgetés után. Úgy tűnt, hogy ezen mesterkedett, de valójában nem tudott birkái számára megfelelőbb és gazdagabb legelőt találni, mint Ouarourout. Nagy ívben körözött körülöttem, ez érthető, mert tudta, hogyha imádkozom, távol illik maradnia, és engem nyugton hagynia.

A kút közös volt, joga volt hozzá, hogy odamenjen, ha vizet akart vinni. Ilyenkor aztán nem szalasztotta el az alkalmat, hogy meghívjon teára, amit maga főzött, miután a hozzá szükséges dolgokat az én sátramból szerezte be.

Ali jól tudott teát főzni, és szerette velem együtt elfogyasztani, hamubasült kenyereimet eszegetve

hozzá. Aztán ismét visszavonult a nyájához, és a nap hátralévő részében megelégedett azzal, hogy a távolból figyeljen engem, és közben a homokban kis kövületeket és archeológiai leleteket, például kőkorszaki nyílhegyeket keresgéljen, amelyeket azután rendszeresen eladott nekem.

Az idő elromlott és a sátrat tartó köteléket meg kellett erősítenem, mert előre láttam a sivatagi félelmetes ítéletidő kezdetét.

Nemsokára kitört a vihar. Aki élt sivatagban, az tudja, hogy mi a homokvihar.

Hogy fogalmatok legyen róla, csak annyit mondom, hogy fényes nappal be kell kapcsolni az autó fényszóróját, hogy egyáltalán látni lehessen az utat, és hogy a hevesen pattogó homokszemcsék az ablaküveget és a zománcot valósággal lecsiszolják.

Egyetlen menedékem a barlang lett. Úgy gondoltam, hogy éjjel-nappal ott maradok, mert nem akartam megszakítani a magambaszállás idejét.

Gondoltam persze Alira is, akit már nem láttam, de egészen biztosra vettem, hogy jól fölismerte a helyzetet, és nem hagyta, hogy a vihar meglepje. Bizonyára időben elérte a birkaistállót és az atyai sátrat, körülbelül 12 km-re Ouarourout-tól, pontosan a bechari útkereszteződésnél. Bezzeg!

Éppen imádkoztam a barlangban, amikor látom, hogy a legnagyobb izgalommal ront be, kezében a pásztorbottal.

„Gyorsan gyere, Carlo testvér! A birkák elpusztulnak a homokban! Elvesztek... segíts!”

Rohantunk az autóhoz, bevágtuk magunkat, és irány a szélkavarta sivatag, az örvénylő homok, amely csaknem megvakított bennünket.

Ebben a pokolban nem volt könnyű megtalálni a birkákat. Rémülten, bágyadtan és céltalanul szaladgáltak ide-oda az időközben kitört eső- és homokvihárban.

Még sohasem láttam ilyet, és megint csak éreznem kellett, hogy a sivatagban élet és halál mennyire egymás szomszédságában laknak.

Miközben az autót vezetve arra ügyeltem, ne hogy eltévedjünk, Ali a birkákra vetette magát, és egyiket a másik után a kocsiba gyömöszölte, úgy ahogy voltak, kimerülten és bénultan a félelemtől. Sikerült a birkákat a barlangba vinni, amely a lélegzet-elállító orkán elől az egyetlen lehetséges menedék volt. A kis barlang tele lett gyapjúval, bégetéssel, erős birkaszaggal.

Nem esett nehezemre, hogy a betlehemi barlangra gondoljak, és mert fáztam, szorosan a leggyapjásabb birkák mellé ültem, amelyek éppoly csuromvizesen, mint én, reszkettek a leszálló este félhomályában.

Kivettem az Eucharisziát a tabernákulumból, és a tokot a nyakamba akasztottam, burnuszom alá.

Persze nem sikerült tüzet gyújtanunk a vacsorához. Meg kellett elégednünk a kenyérrel és egy doboz szardíniával.

De Alinak ízlett a szardínia.

Én sürgető szükségét éreztem annak, hogy imádkozzam, és hirtelen beláttam, hogy ezzel az egész zűrzavarral nem is jártam rosszul. Talán épp ezáltal részesülhettem egy olyan éjszaka élményében, ami nem is lehetett volna súlyosabb.

Előttünk volt a karácsony.

Barlangban voltam egy pásztorral.

Fáztam.

Birkák, trágyaszag.

Valóban, semmi sem hiányzott.

A nyakamban függő Eucharisztia arra kényszerített, hogy Jézusra eszméljek, aki éppúgy jelen van a kenyér színe alatt, mint Betlehem, a „kenyér háza” jele alatt.

—

Leszállt az éjszaka. Odakint még mindig tombolt a vihar a sivatag fölött.

Most egész csöndes lett a barlang. A birkák minden talpalatnyi helyet elfoglaltak. Ali a burnuszába burkolózva aludt, fejét egy kövér birka vállára hajtotta. Lábánál két bárányka feküdt.

Emlékezetből idéztem Lukács Evangéliumát:

„Ott tartózkodásuk alatt érkezett a szülés ideje. Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik szállás” (2,6 sk).

Szünetet tartottam és vártam.

Mária lett az imádságom, és egészen közel éreztem őt magamhoz.

Jézus az Eucharishtiában nálam volt, a köpenyem alatt.

Minden hitem, reményem és szeretetem egy pontban sűrűsödött össze.

Nem kellett már elmélkednem. Csak csöndesen szemlélnem. Az egész éjszaka az enyém volt, a reggel még messze.

—

Álmodtam? Ébren voltam!

Nem tudom. A kettő egyé vált.

Vajon mi lehet a különbség álom és valóság között, ha az álom Isten földre érkezésére tekint, és ha a valóság egy olyan barlang, mint amilyent az evangélisták leírtak?

A hit, hogy Isten emberré lett, az emberiség legnagyobb álma. Azt mondhatnánk, hogy olyan nagy volt a föld és az ég egyesítésének vágya, hogy a karácsony ennek a vágnak a megvalósulása lett.

Hogy is van hát? Kívántam és álmodtam a karácsonyt, Istennek földre jövetelét, vagy olyan ez a rendkívüli esemény, mint egy beteljesült álom?

Mindkettőt el tudom gondolni, annyira rendkívüli a dolog. Persze az eljövétel megelőzi az álmot. Egyikünk sem lenne képes arra, hogy ilyen páratlanul szép álmot álmodják.

Mit szólsz hozzá, Mária, hiszen leginkább rád tartozik mindez? Nem olyan volt-e számodra, mint egy álom, hogy ilyen Fiad legyen?

Valóságnak tudtad tartani? Testi megszületését össze sem lehet hasonlítani hitben való megszületésének nehézségével.

Könnyű volt szemlélned és gondolnod picinyedet, aki minden emberpalántához hasonlóan anyai segítségre szorult; de közben elhinni, hogy ő Isten Fia, ez nem volt könnyű dolog.

A hit biztosan neked is sötét és fájdalmas volt, nemcsak nekünk, az élőknek ezen a földjén.

Nyakamban, köpenyem alatt függ az Eucharisztia-t tartó tok. Egy darabka Kenyér, a testté született Jézus, ahogy a hit tanúsítja. Őt hordom magamnál, szeretem, imádom, de...

...hinni nem könnyű!

Így van ez, Mária?

Számodra is így van?

Nincs a földön nagyobb fáradság, mint hinni, remélni és szeretni: Te tudod.

Igaza volt nagynénédnek, Erzsébetnek, amikor azt mondta: „*Boldog vagy, mert hittél!*”

Igen, Mária, Te boldog vagy, Te hittél.

Te fogsz nekem segíteni, hogy higgyek. Neked volt erőd Jézus születésének titkát elfogadni, volt bátorságod hozzá, hogy följátsd testedet a nagyságában és döbbenetes kicsiségében fölfoghatatlan eseménynek.

A megtestesülésben a szélsőségek érintkeztek, és a végtelenül távoli végtelenül közelivé lett, a végtelenül hatalmas végtelen szegénnyé.

Mária, fölfogod-e, hogy mit tettél?

Helytálltál a végtelen titok terhét viselve.

Nem rejtőztél el az Örökkévaló elől, amely a te méhedet kereste ki lakásul, hogy benne melegedjék.

Nem haltál bele a félelembe a sátán vigyorgó pófájától, aki azt sugdosta a füledbe, hogy teljesen lehetetlen az, hogy Isten transzcendenciája ebből a piszkos emberségből öltson testet,

Micsoda bátorság, Mária!

Csak az alázatod segíthetett, hogy a világosság és a sötétség ilyen zuhatagát el tudd viselni.

—

Tegnapig megszoktam, hogy mondjam: „*Mi Atyánk a mennyekben*”. Értsük meg egymást, ez sem olyan könnyű.

Elhinni, hogy a teremtő Isten, a végtelen hatalmas Atya, egyúttal szerető Atyám, ez már a hitben megtett hosszú út gyömcse.

A múltban ézengés és villámlás közepette könnyebb volt olyan „Úrra” gondolni, azaz olyan Istenre, aki félelmet kelt az emberekben.

Nem volt hiábavaló, hogy a bűnös ember még ál-mában is rettegett a pokoltól és az örök büntetéstől. Egészen természetes, hogy féljünk Istentől, a Teremtőtől, a megközelíthetetlen, egyetlen, bíraskodó Istentől.

Ez előtt a Hatalmasság előtt nem marad más hátra, mint a földre térdre borulni.

Isten egyetlensége és világ fölöttisége a félelem első oka. Az Ószövetséget olvasva hallhatjuk visszahangját és lemérhetjük, hogy milyen úton tért vissza Isten népe hosszú vándorlásban a szolgaságból az Ígéret Földjére. Olykor-olykor már a szeretet jelentkezik a próféta hangjában: *„De megfeledkezhet-e csecsemőjéről az asszony? És megtagadhatja-e szeretetét méhe szülöttétől? S még ha az megfeledkeznék is: én akkor sem feledkezem meg rólad”* (Iz 49,15).

De a Törvényhozó is hallatja hangját: *„A bűnt nem hagyja egészen büntetés nélkül, hanem az atyák bűneit számonkéri fiaiktól és unokáiktól harmad- és negyedízig”* (Kiv 34,7).

Olvassátok a Leviták, a Számok könyvét, mindekelőtt a Második Törvénykönyvet, és saját magatok meggyőződhetek róla, hogy *„a félelem a bölcsesség kezdete”*.

De ezen az éjszakán, ezen a helyen nem gondolok többé a Levitákra, sem a Második Törvénykönyvre.

Egy istállóban vagyok Máriával, és elmerülök az Evangéliumban. És az Evangélium azt mondja nekem: „*Mária megszülte elsőszülött fiát*” (Lk 2,7).

Isten, túl minden dolgon és fölfoghatón, emberré lett, a félelem szelíd vigasszá, a megközelíthetetlenség öleléssé változott.

A messzeség közel jött, Isten gyermekké lett.

Fölfogjátok, mekkora fordulat ez?

Igazán megtörtént, hogy egy asszony teljes igazsággént mondhatta: „*Én Istenem, én Gyermekem*”.

Most már nem félek. Ha Isten ez a kisgyerek, aki istállóban szalmán fekszik, Isten nem félelmetes többé számomra.

És ha Mária mellett ülve halkán utána mondhatom: „*Én Istenem, én Gyermekem*”, az ég lépett be házamba, és hozott békét nekem.

Az apámtól félhetek, különösen, ha még nem ismerem, de gyermekemtől nem!

Nem félhetek egy gyermektől, akit magamhoz szorítok, símogatok, egy gyermektől, aki védelmet és meleget keres nálam.

Nem félek többé, most már nem. Békesség van bennem, ami elűzött minden félelmet.

Nem marad más számomra, mint az az erőfeszítés, hogy megtartsam a hitet.

Hinni annyi, mint világra hozni. A hitben itt és most világra hozom Jézust.

Mária is így tette. Persze ahhoz, hogy Jézust testileg világra hozza, elég volt számára kilenc hónap.

Ahhoz, hogy Jézust hitben világra hozza egy egész életre volt szüksége, Betlehemtől a Golgotáig.

Mária, én hiszem, akárcsak Te, hogy ez a Gyermek Isten és hogy a Te Fiad, és imádom őt.

Imádom jelenlétét a köpenyem alatt nyakamban lógó tokban, ahol a kenyér védtelen, még a testnél is védtelenebb színe alatt rejtőzik.

Néha hallani vélem halk hangodat, Mária, ahogyan magadban suttogod, úgy mint Betlehemben:

„Én Istenem, én Gyermekem”.

És én utánad mondom.

Ez a ma esti rózsafüzér.

Minden olyan, mint akkor volt.

Az állatok lehellete fölmelegíti a barlangot, úgy mint akkor.

RÁCHEL SIRATJA GYERMEKEIT (Mt 2,18)

A homokvihar elült. Ali fogta a botját, tizenegy birkáját és visszatért a legelőre. Én Ouarouroutban maradtam. Megtisztítottam a barlangot a trágyától, aztán a napon melengettem csontjaimat.

A birkák eltűntek és velük együtt Betlehem jelképe is. Igyekeztem elképzelni Máriát és Józsefet a délre vezető úton, a gyermek Jézussal karjukon.

De miért mentek el oly hamar? Miért vágtak neki egy olyan göröngyös útnak a törékeny kisgyermekkel?

Máténál olvasom: *„Megjelent Józsefnek álmában az Úr angyala s ezt mondta neki: Kelj föl, fogd a gyermeket és anyját, menekülj Egyiptomba, s maradj ott, amíg nem szólok, mert Heródes keresi a gyermeket, meg akarja ölni.*

Fölkelt s még akkor éjszaka fogta a gyermeket és anyját, és elmenekült Egyiptomba” (Mt 2,13 sk).

A Gyermekek megszületik, és máris kezdődnek a bajok. Hihetetlenül nehéznek tűnik az élet ezen a nyomorúságos földön!

Így Jézus most a könnyörtelen úton van, és ma talán barlangot sem talál, amely a hidegtől megvédené.

Máté így folytatja: *„Amikor Heródes látta, hogy a bölcsek kijátszották, haragra lobbant és Betlehemben meg a környékén minden fiúgyermeket megöletett kétéves korig, a bölcsektől megtudott időnek megfelelően.”*

*Így beteljesedett, amit Jeremiás jövendölt:
„Kíáltozás hallik Rómában,
keserves sírás és jajkiáltás,
Ráchel siratja fiait,
s nem akar vigasztalódni,
mert nincsenek többé” (Mt 2,16-18).*

Szinte hihetetlen, hogy valaki képes ilyen iszonyú cselekedetre. Ilyen a hatalom a maga korlátlan kevélységében.

És a kicsinyeknek, a szegényeknek kell megfizetniük.

Heródes, hogy Jézust biztosan megölje, megszervezte a történelem sok népirtásának egyikét.

Élénken kiszínezem magamnak ezt az éjszakát. A katonák körülzárták Betlehem környékét és a sötétben megkezdték a mészárlást. Közükben volt az újszülöttek listája, és nem volt nehéz betörniük a szegény emberek ajtaját.

Ó, a szegény anyák jajkiáltásai az éjszakában!

Ó, az iszonyat a sok ártatlan vértől!

Miért?

Miért ez a sok borzalom?

Közben ez a szörnyűség semmire sem szolgált, mert Jézus megmenekült. A hálónak egy laza szemén kicsúszott a Kicsi, mint egy „madár a vadász hálójából”, ahogy a 124. zsoltár mondja.

Hogyan is maradhatott volna titokban ez a borzalmas esemény?

A sivatagnak megvan a maga drótnélküli távirója, és a hírek szélsebesen terjednek.

Egy teve vágatott dél felé, és utólérte azt a kis karavánt, amellyel Jézus is tartott, és a teve utasának lelkét égető szavak úgy hatottak, mint a tűz.

Hallottátok már? Heródes minden kisiút megöletett Betlehemben! Egyetlen egy sem menekült meg! Borzalmas volt! Éjszaka jöttek, körülfogták a házakat.

Mária szó nélkül hallgatja, és szívéhez szorítja gyermekét. Szíve úgy ver, hogy majd szétpattan. József Máriára néz, és a hideg fut végig rajta.

Mondtam neked, aggódtam. Nem volt ott többé biztonságos. Éreztem, hogy menekülnünk kell. Az ösztön súgta nekem. Aztán... az az álom!

A tevehajcsár megbíztatja nyerges állatát, és a pár szinte bénultan áll ott. Jézus csöndesen néz a napfénybe.

Istenem, miért?

Miért?

Micsoda éjszaka!

Feneketlen sötét szakadék.

Könnyű Istenre gondolni, amikor minden jól megy, de hogyan lehet rá gondolni ilyen sötétségben?

Mária, Te mondj nekem valamit!

De Mária hallgat.

Úgy érzi, mintha tőr hegye fúródna a szívébe.

Simeon szavai jutnak eszébe, amikor a tisztulási szertartás alkalmával a templomban Jézust karjaiba vette és azt mondta: *„Ez sokak romlására és sokak föltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak —, a te lelkedet is tőr járja át”* (Lk 2,34 sk).

Egyszerre sok kis arc lebegett a szeme előtt, a betlehemi kisiúkok arca, akiket jól ismert, ugyanannak a Dávid-törzsnek a gyermekei, akik az ő fiával egyidőben születtek.

A tőr hegye egyre mélyebben fúródik anyai szívébe.

Miért a többi gyermek és az övé miért nem?

Miért engedte meg a Mindenható ezt a mézár-
lást?

Miért nem védelmezte meg a kicsinyeket?

Miért nem keresztelte útját a halállal a szörnyű
Heródesnek?

Oly sok fájdalomra semmi válasz.

Mária a földre roskadva kuporog az ösvényen.

József is halálosan kimerült.

Jézus néhány kendőbe bugyolálva furcsán elré-
vülve nézi a vörösbe hanyatló napot, amint lángok kö-
zött leáldozik.

—

Igen, Istenben hinni nem könnyű. Rendteremtő
beavatkozásában hinni még nehezebb; szeretni az
embereket, ha gyilkosok, emberföltötti.

Mit kell tennem?

Holnap új nap kezdődik, és az élet megy tovább.

Mária, hogyan is tudnám veled imádkozni ujjongó
Magnificatodat, miközben a szemem — éppúgy mint
a tied — tele van Heródes bétéleلمي vérengzésének
szörnyű látomásával?

És éppen miatta, a te Fiad miatt?

Bárcsak veled tudnám mondani: „*Magasztalja lel-
kem az Urat*”, és hogy „*letaszítja trónjukról a hatal-
masokat, az alázatosakat pedig fölemeli*”.

Te meggörnyedsz a fájdalomtól, Heródes pedig ül
a trónján. A te szíved tele van keserűséggel, és a sze-
gények megvetés prédái. A hatalom uralja az emberi-
ség történelmét, nem Te.

—

És mégsem...

Még sincs így! Ugyanúgy elmondhatjuk, hogy éppen a hatalmat csúfolták meg.

Elérte vajon a kényúr a célját, hogy megölje Jézust? Mit ért el ravaszágával? Hogy éjjel a falut egy sereg katona körülfalta?

Egyetlen laza láncszem elég volt, és az egész hálót hiába vetették ki. Éppen az nem volt benne, akit kerestek.

Micsoda csúfság a hatalmasok számára! Hát igaz, hogy „szétszórja a szívükben gőgösöket” (Lk 1,51). Igaz, mert az egész terv alapján meghíúsult.

De a többiek? Oly sok kis ártatlan áldozat?

Biztos, hogy harcukat megharcolták, küldetésüket betöltötték.

Ez nem semmiség. Miközben fölfogták a csapásokat, megakadályozták, hogy a menekülő Krisztust megtalálják. Miközben törekeny kis testükkel lefoglalták a katonák figyelmét, időt adtak a Messiásnak, hogy elmenekülhessen a mélységek elől. Miközben a halálpribékeket azzal foglalták le, hogy azok megöljék őket, megmentették Jézust.

Kellett, hogy ezen az éjszakán Jézus sértetlen maradjon. A többieknek kellett megfizetniük helyette.

Nem a halál időpontja számít. Csak az számít, hogy a küldetésünket teljesítsük.

Jézus majd később a Golgotán teljesíti küldetését, a gyermekek ezen az éjszakán teljesítették.

A hatalmasoknak nem sikerült elgáncsolniuk az üdvtörténetet, csak megkísérelték, és „szétszórtak a szívükben gőgösök” (Lk 1,51).

Igen, Mária, zengd csak ma este is Magnificatodat a sivatagi úton, zengd teljes szivedből, egészen,

zengd, mert Isten nagy üdvözítő terve ma este is beburkol, és senki hozzád sem érhet, ha Isten nem akarja.

Mondd és énekeld, mert Jézusodat senki sem bánthatja, még ha oly kicsiny és gyöngye is!

Zengd, mert a történelem az Isten kezében nyugszik, és nem az emberekében.

És mert a fáraók egymás után legyőzöttekké válnak, a szegények pedig megszabadulnak.

Ezért zengd csak mindig.

Én is bele akarok kapcsolódní.

És biztos vagyok benne, hogy közben a kis vértanúk, egyik a másik után, odaszállnak mint angyalok, hogy körülvegyenek téged. Már megdicsőültek a világosság birodalmában, mert halálukkal minden szónál fényesebben tanúságot tettek a Szabadító megérkezéséről.

Milyen szívesen lennék egy közülük!

Lelkem magasztalja az Urat,

*és szívem ujjongjon megváltó Istenemben,
mert letekintett alázatos szolgálójára.*

*Lám, mostantól fogva boldognak hirdet minden
nemzedék,*

*mert nagyot tett velem ő, a Hatalmas és a Szent.
Irgalma nemzedékről nemzedékre az istenfélők-
kel marad.*

Karja bizonyágot tett hatalmáról:

*Szérszórta a szívükben gőgösöket,
letaszította trónjukról a hatalmasokat,
az alázatosakat pedig fölemelte.*

Az éhezőket jóllakatta,

de a gazdagokat üres kézzel küldte el.

Gondjába vette gyermekét, Izraelt,

*megemlékezve irgalmáról,
melyet atyáinknak, Ábrahámnak
és utódainak megígért.*

(Lk 1,46-55)

—

Az Egyiptomba vezető út hosszú még.
Bátorság, József, menjünk tovább.
Isten gondoskodik.

NÁZÁRET

Több éven keresztül Egyiptom volt a menedékhelyünk. Valóban olyan hely ez, ahol jól el lehet rejtőzni, a Nílusnak sok nádasával, elágazásával, amelyek nem tudták elnyelni az első Mózeszt.

Minket sem nyelt el, bár mi is idegenek voltunk, szegény emberek, minden kapcsolat nélkül.

Isten minden nap kisegített minket a szűkségből. Szenvedtünk attól, hogy hazánktól olyan távol kellett élnünk, és olyan egyedül voltunk, de szükség volt erre, hogy ezáltal Isten terve teljesülhessen.

Nemde úgy kellett lennie, hogy Isten, mint annak-idején Mózeszt, Egyiptomból hívja fiát? *„Egyiptomból hívtam meg az én fiamat”* (Oz 11,1).

Amint elérkezett az ideje, útra keltünk északra. Közben Jézus növekedett és megerősödött. Heródes pedig meghalt.

Az utazás hosszú volt, de nem volt nehéz.

Boldogok voltunk, hogy együtt voltunk Jézussal. Ő gyakran összeszedett figyelemmel nézett abba az irányba, amerre Jeruzsálem terült el.

Bár Heródes meghalt már, József nem találta ajánlatosnak, hogy túl közel menjünk ehhez a városhoz. Nem tudtuk elfelejteni azt, ami néhány éve ott lejátszódott.

Jeruzsálem valamennyi főváros közül a legveszélyesebb volt. Két hatalom uralkodott benne: a politikai és a vallási. A viszonyok nagyon áttekinthetetlenek voltak, és jobbnak láttuk, hogy távol maradjunk tőle.

Így a galileai Názáretben telepedtünk le. Ott szabadabban lehetett mozogni, és én, Mária, fiatal lány koromban ott éltem. József szívesebben költözött volna Betlehembe, az ő nemzetségének vidékére, de nem esett nehezére, hogy Názáretben föltaalja magát, mivel ügyes mesterember volt.

Műhelyt nyitott, és boldog éveket töltöttünk ott.

Jézus nőtt és erősödött, bölcsesség töltötte be, és Istennek kedve telt benne (Lk 2,40).

Sohasem tudtam őt csupán a fiamnak tekinteni. Nem voltam rá képes és egy kicsit szenvedtem is ettől.

Lassanként fölfogtam, hogy ez a feladatom, hogy nincs más út, és mégis szenvedtem tőle.

Mindig megrohant születésének titka. Az a gondolat, hogy Jézus Isten Fia, arra kényszerített, hogy fölülemelkedjem önmagamon és a hitre hagyatkozzam. Ez mindig fájdalmas is volt.

Olyan volt, mintha a Fiam titkának sohasem tudnék a gyökeréig hatolni.

Testileg egyszer s mindenkorra megszülttem őt, de a hitben nem, ennek mindig tovább kellett folytatódnia, egészen a végig.

Aztán olyan valami történt, ami mélyen a szívembe vésődött, és amire gyakran vissza kellett térnem, hogy a dolgokat jobban megértsem.

A húsvéti ünnepek alkalmával minden évben Jeruzsálembe szoktunk zarándokolni, és amikor Jézus 12 éves lett, őt is magunkkal vittük.

Mekkora kavarodás egy ilyen zarándoklat! Ugyanakkor mennyi öröm és élet! Ugy tűnt, mintha a tavasz mindent beragyogott volna, és a gyerekek, mintha szabadjára engedték volna őket.

Jeruzsálemben történt valami, ami Jézushoz fűződő kapcsolatunknak új vonást adott.

Miközben már hazafelé tartottunk, *anélkül hogy észrevettük volna, az ifjú Jézus Jeruzsálemben maradt* (Lk 2,43).

Abban a hiszemben, hogy az úti társaságban van, egy napi utat tettünk meg, de azután...

Nem volt kellemes meglepetés. Első ízben veszítettük el vele a kapcsolatot. Azonnal visszafordultunk, aggodalommal és ijedtséggel telve mentünk Jeruzsálembe, hogy megkeressük.

Mi történhetett?

Egy pillanatig sem kételkedtem abban, hogy szándékosan maradt el tőlünk, de semmiféle értelmes indokot nem tudtam találni, és József éppoly zavarban volt, mint én.

Úgy tűnt, mintha a lényét körülvevő titok hirtelen megsűrűsödött volna, és mintha szüksége lett volna rá, hogy elhúzódjon tőlünk.

Ismét éreztem, hogy tör járja át a szívemet, ahogy azt Simeon előre megmondta. Aggódva kerestük őt Jeruzsálemben, ahogy minden anya és apa tette volna, de én éreztem, hogy valami más történt.

Lehetetlen volt, hogy Jézus bármilyen más fiúhoz hasonlóan viselkedett volna. Ha ő így cselekedett, az azért volt, mert ezzel valami újat akart tudomásunkra hozni. Eltűnése a hit útjával volt összefüggésben, amelyet együtt jártunk.

Hát ideig jutottunk: tapasztalnunk kellett, hogy az ő szabadságához képest az anyaság és az apaság csak alárendelt kapcsolat. Jézusban megnövekedett az öntudat, hogy ő *Isten Fia* (Mt 4,3), és csak azután a mi fiunk. Mert amikor a templomban megtaláltuk,

egyszerűen azt mondta: „*Nem tudjátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell fáradoznom?*” (Lk 2,49).

Bizonyos, hogy ez volt az igazság, de olyan, amely még mélyebbre döfte a tört a szívembe. Láttam, hogy saját útját keresi, és hogy szabadon kell engednem. Nagy fájdalom volt ez a számomra.

Az alatt a három nap alatt, amíg kerestük, előre megéreztem valamit abból az iszonyú három napból, amikor halottként volt távol.

El akart szakadni tőlem, hogy mindenkivel együtt legyen.

El akart szakadni tőlem, hogy mindenkiért meghaljon.

—

Visszatértünk Názáretbe, és a napok a megszo-
kott kerékvágásban gördültek tovább. Mégis úgy vet-
tem észre, hogy sok minden megváltozott, és hogy
életemben új szakasz kezdődik.

A hit egyre jobban tisztult, és gyakran úgy tűnt
nekem, mintha Fiam arcán Isten Lelkéből ragyogna
valami.

Alaposan kiützte belőlem az anyáknak azt a kísér-
tését, hogy gyermeküket birtokolni akarják. „*Nem ér-
titek... nem tudjátok... hogy Atyám dolgaiban kell fá-
radoznom?*” Ez mindig a fülemben csengett.

Nem... nem tudtam... és így nem is értettem. Azt
mondja rólam Lukács Evangéliuma — és Józsefről is:
...nem értették, hogy mit akar ezzel mondani” (2,50).

Nem könnyű, hogy legmélyebb érzéseinket nyit-
va tartsuk a végtelen világosság előtt, amit Isten ki-
fűrkésznünk engedett.

Út ez... tanulási folyamat... az úton elfáradtunk... és szeretnénk megállni.

Fiatal anyaként hajlamos voltam arra, hogy ezt a Fiút egyedül az enyémnek tekintsem. Meg kellett tanulnom és el kellett fogadnom, hogy ő mindenkié.

Mindenkié!

Amikor zarándokútunkról hazaértünk, újra meg újra Ábrahám története járt az eszemben. Mória hegyét láttam magam előtt, ahol Ábrahámnak Isten parancsára föl kellett áldoznia fiát, Izsákot.

Föläldozni fiát, az egyetlen!

—

Még valamit tanultam Jézustól abban az időben, amit Názáretben vele töltöttem: fölfedezni azt, hogy a megszokott dolgok is telítve vannak Istennel.

Ha Isten velem volt, a házamban, a dolgaimmal, akkor mindent az isteni lény jelenléte itatott át. Egy-másba mosódott az ég és a föld.

Hol lehetett Isten országának kapuja, ha Jézus már velem volt. Már is Isten országában éltem, csak tudatosítanom kellett. Hiszen ő is mindig azt mondotta: „*Az Isten országa köztetek van*” (Lk 17,21).

Erre kell gondolnunk, hogy a földi dolgoknak megadjuk valódi értéküket.

Általában azt gondolják az emberek: a munkában, a kenyérben, a mindennapi ügyes-bajos dolgokban nincs jelen az Isten, ezek világiak, semlegesek.

De nem így van. Ha Jézus jelen van a munkában, megszentelt a munkád. Ha Isten él kötelességteljesítésedben, akkor a kötelességteljesítésed imádság. Ha Jézus lakik a házában, templom a házá.

Ha egyszer fölfogtad, hogy a láthatatlan dolgok határa a hiten keresztül fut, és nem a kézzelfogható valóságon, akkor nagyot haladtál előre.

A megtestesülés után a valóság istenivé vált, mert Jézus lépett bele, és ha a valóságot érinted, az Istent érinted meg.

Ha az Ige testté lett, akkor minden test Isten igéjévé lett, az egész mindenség Istenről beszél.

A mindenség látható része az Igének a jele, és a láthatatlan benne a Lélek.

Nem, az emberek képtelenek kivonni magukat ennek az Isten által új ruhába öltöztetett és általa lakott valóságnak a sűrgetése alól.

Most már megérted, hogy milyen fontos a hit, a remény és a szeretet, amelyek átemelnek téged a látható dolgok határán.

A valóság Isten környezete.

Názáret számomra Isten környezete volt, mert ez volt az én valóságom.

—

De nem volt szabad birtokba vennem ezt az istenlakta valóságot.

Ez a szinte ellenállhatatlan és a legtöbbször agyafúrtan álcázott kísértés az ember számára: birtokba venni a dolgokat. De akkor az ember megfosztja őket áttetszőségüktől, szabadságuktól, önazonosságuktól. Ha birtokba veszed a teremtet világot, és céljaid szolgálatába hajtod, végülis te magad leszel rabszolgája.

Mindennek megvan a maga hivatása, és a szabadság minden hivatás keresztje.

Nekem a fiam volt Jézus, de fiam, Jézus tökéletesen szabad volt, és szeretetünknek a kölcsönös szabadonengedést kellett megérnie.

A szeretet mindig abban a veszélyben forog, hogy odakötődjék valakihez, pedig mi a szabadságra vagyunk hivatottak.

Názáret számomra a szabadság iskolája volt, és Jézus mutatott rá példát: függetlenség a pénztől, a bálványoktól, függetlenség a közvéleménytől, függetlenség a félelemtől, függetlenség mindentől.

Kis házunkban úgy éreztük, hogy minden a miénk, de mi Jézuséi voltunk, és Jézus Istené.

—

Így jártuk utunkat a názáreti években, és Jézus segített nekem jelenlétével és szeretetével. Bízunk egymásban.

Ő járt elől, én pedig mindig kisebbnek éreztem magam, ahogy elmaradtam mögötte.

Gyakran csodálkoztam hallgatagságán, és reményemnek meg kellett szoknia a várakozást. Nem tudtam megérteni, hogy miért nem jelentkezik még igazi feladata, és minden nap szította a vágyamat ez után.

Ha az Írásból könyv nélkül részleteket mondott el nekem, néha megreszkettem, és kitágult a szívem.

Izajást nagyon szerettem, és úgy tűnt nekem, hogy Jézus leginkább Isten Szolgájának dalaihoz vonzódott. Észrevettem, hogy magára értette, és magát Jahve megjövendőlt Szolgájaként tekintette.

Ezekben az órákban lényre ragyogó bensőségtől sugárzott, és mondatokat alkotott, amelyekre később ráismertem a Hegyi Beszédben.

Boldogok a szegények.
Boldogok a szomorkodók.
Boldogok az üldözöttek.

Názáret csodálatos idő volt számomra. Amikor kicsi gyermek volt, anyai gondoskodással vehettem körül, és ez boldoggá tett, most azonban az ő életét osztottam meg vele, egy felnőtt életét.

Az ő küldetésére vonatkozó minden feszült váromlásom ellenére mégsem kívántam semmi mást, mint mindig vele lenni.

Tudatlan voltam, de ő maga lett bölcsességem. Nem volt már igényem arra, hogy a zsinagógába menjek, mert az ő szava kielégített.

Ha arra az időre gondolok, még mindig érzem várását. Úgy éreztem, mintha folyton imádkoznék, mintha mindig az imában időznék. Mi más is az imádság, mint „Istennél lenni”? És én napról napra vele voltam.

Látszott, hogy ő is úgy él.

Tökéletes egységben volt az, amit gondolt és amit cselekedett. Önmagára támaszkodott és ugyanakkor egy mélyen a szívében lakó Valóságnak engedelmeskedett.

Nem volt egyedül.

„*Te bennem vagy és én tebenned*” (vö. Jn 17, 21) –, hallottam, hogy néha ezt suttogja, és úgy éreztem, hogy semmihez sem hasonlíthatóan eggyé válnak.

Tudtam, az Atyáról beszél.

TEGYETEK MEG MINDENT, AMIT CSAK MOND

Ha megkérdeztük, elérkezett-e az óra, hallgatott. Úgy tűnt, mintha ő maga sem tudna mást tenni, mint várni.

Sokszor hallottam Fiamtól ezt a mondatot, amit Márk hagyományozott át nekünk (13,32): *„Azt a napot és azt az órát senki sem tudja, az ég angyalai sem, még a Fiú sem, csak az Atya”*.

Várakozásban élt, mint mi valamennyien. Semmit sem tulajdonított magának, hanem mindent az Atyától várt. Egyedül rá hagyatkozott.

Közben éreztük, hogy érlelődnek a dolgok.

Jézus időnként lement Kafarnaumba, megnyerte első barátait. Názáretben el volt szigetelve, és könnyen el tudtam képzelni, hogy Kafarnaum lesz az első állomása, ha egyszer kimegy a világba.

Egyszer azt mondta nekem, hogy szeretne megismertetni első társaival. Csak a jó alkalomra várt, s ez szinte magától kínálkozott.

A galileai Kánában lakodalomra készültek, amelyre hivatalos voltam, és őt is meghívták.

Ezt az alkalmat kedvezőnek találta az első találkozásra.

Előrement Kafarnaumba és összehívta barátait. Kána útba esett, és ott találkoztunk, hogy részt vegyünk a lakodalmon.

Csodálkoztam, hogy Jézus olyan sok embert hozott magával. Majd kinyomták a vendéglátó ház falát. A vendéglátók sem tehettek mást, jó képet vágtak

hozzá. Ennyi kísért egy kissé túlzásnak találtam, figyelembe véve, hogy milyen kicsi és szerény az a család, amelyik meghívott minket. A zajban már egy szót sem értettem a beszélgetésből.

A menyegző csak alkalom volt, amit Jézus és társai megragadtak, hogy a Messiásról és országról beszélgessenek.

Emelkedett hangulat uralkodott, és a bor is hozzájárult ahhoz, hogy a hullámok egyre magasabbra csapjanak. Úgy tűnt, mintha riadót akartak volna fűjni az öreg bátyák elleni rohamra. A Jézust körülvevő férfiak szeme csillogott.

Jézus volt már a vezér.

Természetesen, oly sok vidám, ünnepien fölhevült ember között a bor fogyott el először. Nekem hirtelen föltűnt az aggodalom a fiatal pár arcán, akik azért megőrizték mosolyukat, miközben teljesen el nem titkolható feszültséggel tárgyaltak egyik rokonukkal a násznaggyal. Valóban nem volt több bor.

Először éreztem életemben, hogy ugyanaz a lelkesedés fog el, mint a tanítványokat. Az ég és a föld találkozott ezen a kis kánai udvaron, ahol barátaink lakodalmukat ünnepelték.

Nem, a bor nem hiányozhatott, mert közöttünk volt valaki, aki Isten országának borát adhatta nekünk. Vele együtt mindent remélhettünk. Az örömköltések, a vidám beszédek az egekig emelkedtek.

Dobogó szívvel közeledtem Jézushoz, megragadtam a karját és azt mondtam: „*Nincs több boruk*” (Jn 2,3). Jézus bizonyos keménységgel nézett rám, és egy pillanatig úgy tűnt nekem, mintha elzárkóznék.

De annyira szárnyat adott a reménység, hogy tekintetének és szavának elutasítása nem volt hatással

rám. Határozottan így szóltam a szolgákhoz: *„Tegyetek meg mindent, amit csak mond”* (Jn 2,5).

Aztán igyekeztem elrejtőzni a tömegben, ahol senki nem vesz észre, és minden erőmmel imádkozni kezdtem:

*„Istennél minden lehetséges,
Istennél semmi sem lehetetlen”.*

Egyszerre csak ezek a szavak jöttek ajkamra, amelyeket egykor az Úr anygala mondott, amikor Jézus érkezését hírül adta nekem.

Igen, Istennél minden lehetséges.

Felejthetetlen nap volt, az öröm mindenkit magával ragadott.

Ez a bor mindenkit fölkavart. Igen, Istennél minden lehetséges volt, és a bornak ez az áradása, amely úgy tűnt, hogy sohasem ér véget, annak az örömnek a jele volt, amely Istennel való találkozásunkkor tölt el minket, annak az ujjongásnak a jele, amit az ő ölelésében érzünk.

Énekeltek, táncoltak: barátaink lakodalmi ünnepe egy sokkal mélyebb és boldogabb egyesülésnek vált jelévé: az ember Istennel való egyesülésének.

Igaza volt Jánosnak, hogy Evangéliumában Jézust éppen Kánában mutatta be az Egyháznak, egy ünnepen. Mert az Istennel való találkozás ünnep.

Később másféle lelkesedést éltünk át, ez pünkösdkor történt, de már itt, a kis kánai udvarban, a Tábor lankáján is boldogok voltunk, mert Isten velünk volt.

Véget ért Izrael magányossága.

Izrael nem volt többé elhagyatott.

Kánában ott volt Péter, János és Jakab. Ott volt még András, Simon Péter testvére, Fülöp Betszaidából, Natanael, aki rossz véleménnyel volt Názáretről, de Jézus minden szavát mohón itta, és sokan mások.

A borral történtek után már nem mutatkoztam. Persze még mindig örültem neki, mégis az volt az érzésem, hogy majdhogynem túl messzire mentem, és abban láttam feladatomat, hogy a háttérben maradjak. Nem akartam Jézust a jelenlétemmel gátolni, és szilárdan elhatároztam, hogy a jövőben rejtve maradok és hallgatok.

A tizenkettő állt most már az előtérben, és nem volt hiány olyanokban, akik előrefurakodtak, hogy Jézus észrevegye őket.

Világos volt számomra, hogy nem kis feladat egy halom annyira különböző embert összetartani. Még ha akkor mindegyikükről az volt a benyomás, hogy „hisznek benne” (Jn 2,11), bizony akadt elég sötét és terhes nap.

Mindenekelőtt nehéz lett volna mindegyiküket meggyőzni arról, hogy ez a fajta bor, amit ittak, az Egyház és az apostolok misztériumára utal, és hogy az a döntő, hogy tudjuk: ezt a bort egyedül Jézus adhatja.

Egyedül Jézus, mert ő az Isten Fia.

Egyedül ő tudja Isten országának borát a poharadba tölteni.

Nekünk szolgálóknak, mindannyiunknak az a feladatunk, hogy odakészítsük a korsókat, megtöltsük vízzel, és várjunk, esetleg, hogy megkeverjük.

De ennek a bornak titka maga az Isten.

Már akkor sejtettem, hogy körbejár az Egyházban az örök kísértés: képesnek hiszi magát az ember arra,

hogy ezt a bort ő adhatja, anélkül hogy Jézustól várná. De ez olyan bor lenne, amely senkit sem tudna meggyőzni. Az emberek saját szőlőskertjük borát tudják kimérni, de nem Isten országát.

Az Egyház azt az utasítást kapta, hogy szemlélődő legyen: és ha ezt az alapvető magatartást elfelejtene, azt, hogy mindent Istentől várjon, mint ezt a bort, akkor csak nagy bolt lenne, ahol mindenfélét árulnak, de biztosan nem az istenit.

Elhatároztam, hogy mindenkor mindenkit emlékeztetni fogok annak szükségességére, hogy úgy cselekedjék, mintha minden tőle függne, de úgy reméljen és úgy imádkozzék, mintha minden Istentől függne, mert a mennyek országa Istentől való, nem tőlünk, még ha úgy is látszik, mintha általunk valósulna meg.

Ezenkívül még az öröm az, amit megtanultam azon a napon Kánában.

Ha azt a bort iszod, ami Istentől van, öröm tölt el. Ezzel nem azt mondom, hogy az öröm mindig könnyű, és fájdalomtól, könnytől mentes, de öröm.

Megtörténhet veled, hogy Isten akaratának borát keserűségben és ellentmondásoktól sújtva kell innod, mégis érzed az örömet.

Isten akkor is öröm, ha üldöznek.

Isten akkor is öröm, ha meghalsz.

Isten mindig öröm, mert ő nyomorúságunk vizét a föltámadás borává tudja átváltoztatni.

Semmi sem állhat ellen ennek az átváltoztató erőnek, ennek a kimeríthetetlen képességnek, amely a dolgokat újjá alkotja, újjá az eget és újjá a földet.

Csak hinnünk kell, remélnünk és szeretnünk, és a csoda mindig bekövetkezik.

És örömünk a válasz, a köszönet.

Igen, Jézus tanítványainak örömben kell élnie, örömet kell árasztania, örömtől kell mámorosnak lennie. Ez lesz mindig igazi apostolsága.

—

Még valamire megtanított ez a bor, amelyet Jézus olyan bőségesen ajándékozott: Isten népének alkotmánya a feltétlen egyenlőségen alapul.

Isten országának borát megkülönböztetés nélkül mindenki itta, mindenkit fölvidített, és mindenki számára ingyenes ajándék volt. Az utolsó éppúgy meríthetett belőle, mint az első.

Az isteni Valóság mindenkivel megosztotta önmagát, ugyanígy mindenkivel megosztotta a próféta-ság adományát, a szentséget, a papságot.

Most értettem meg, hogy mire gondolt Jézus, amikor Isten országáról beszélt nekem, és hogy minden megváltott ember a szentek, a próféták, a papok egyetlen népe lesz.

Be nem vallott gőgjükkel eltűntek a társadalmi kasztok. Többé senki sem volt kizárva, a szegények ugyanannál az asztalnál ittak, mint a gazdagok.

Az az Egyház, amely ettől a bortól megmámorosodott, egyetemes Egyház volt: „*nem volt többé férfi vagy nő, görög vagy barbár*” (Gal 3,28).

Mindenki tudott prófétálni, mert ennek a bornak a Lelke járta át őket.

Mindenkinek szentnek kellett lennie, mert aki szomjukat oltotta, szent volt.

AZ ÉLET ÉS A SZENVEDÉS

Alig kezdte meg Jézus nyilvános működését, máris megkezdődött az ellenkezés, alig beszélt még az életéről, amelyet adni akart, máris elérte a szenvedés.

A kettő összefügg. Nem lehet életet adni anélkül, hogy a szenvedés poharából! ne innánk. A szülés mindig fájdalmas.

A hatóságok kezdettől fogva nem kedvelték. Olyan távol állt az ő szokásaiktól, gondolatai nem az ő nyomdokaikon haladtak. De azért engedték tevékenykedni, csak nem vették komolyan. Úgy kezelték, mint valami vidéki prófétát, akinek a pályafutása valószínűleg rövid ideig fog tartani.

Ráadásul Jézus olyan témákat részesített előnyben, amiből a nagyok semmit sem nyertek: például a bűnösök dolgát. Jézus mindenki számára világossá akarta tenni, hogy értük jött, hozzájuk húz, hogy közel akar lenni hozzájuk.

Így valóban elindult a Jordánhoz, Keresztelő Jánoshoz, és ragaszkodott hozzá, hogy megkeresztelje őt, mint egy bűnöst, őt, Jézust, a bűntelent. János először szabadkozott, végül is engednie kellett.

Jézus valóban leszállt a mélybe, ahol a szegénység lakik és a folyton ismétlődő vereség.

A bűnösök érezték, hogy elfogadta őket, és gyorsan barátaivá váltak.

Jézus nem volt olyan kemény, mint János, és sohasem beszélt a fejszéről, amely már ott van a fa gyökerén. Nem rémítette el a kis embereket.

Az utcalányok és a vámosok barátjaként megbélyegezve Jézusnak semmi esélye sem volt a tisztségviselőknél, különösen a vallási tisztségviselőknél.

A zaklatások nem maradtak el.

Mindenekelőtt a farizeusok izgatták föl magukat, ők tisztának, igazhitűnek, jámbornak számítottak. Egyetlen alkalmat sem szalasztottak el, hogy Jézust a saját területén támadják meg.

A farizeusok Izrael tökéletességét a törvény megtartására alapozták, és elviselhetetlennek tartották a Jézusban élő türelem és együttérzés lelkületét. Mind ezt gyöngeségnek tekintették.

De Jézus nem engedte magát zavarba hozni, és egyre több szegény ember sereglett köréje. Prédikációjában a törvényről a szeretetre, a büntetésről az irgalmasságra, a szigorról a megértésre tette át a hangsúlyt.

Arról, hogy az ember bűnös, mindenki meg volt többé-kevésbé győződve. Jézusnál az volt az új, hogy ő képes volt szeretni a bűnösöket. Sokkoló hatással volt ez Izraelre, ahol az volt a szokás, hogy a bűnösöket megátkozzák és kiirtsák a szent városból.

Világos volt, hogy Jézus a bűnös embert nem vetette meg, hanem nyíltan hirdette, hogy szereti, sőt jobban szereti őket.

Ez a zsidóknak valóban botrány volt, mert ők túlságosan is nagy tiszteletben tartották a törvénytudókat és azokat, akik a Tóra összes előírásait követik.

Megbízni egy házasságtörő nőben, valami jót várni még egy vámostól is, az egyenlő volt szemben úszni az árral. Jézus pedig ezt tette.

Emlékezetes volt Zakeus, a vámos megtérése. Ez a gazdag ember, aki tisztességtelen üzletekből húzott

hasznot, aki az erkölcs-csőszök szemében nem volt többé szalonképes — amikor azt látta, hogy Jézus becsüli őt, a nyilvános bűnöst, és méltónak tartja arra, hogy egy asztalhoz üljön vele... nem bírt magával.

Jézus nemcsak ekkor mondta: „*Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett*” (Lk 19,10).

Bizony, aki elveszettnek érezte magát, Jézusba kapaszkodott.

Ha valaki az őt követő embertömeget nézte, igazán az lehetett a benyomása, hogy csak a bűnösök tudták megérteni. Pontosabban, csak azok értették meg, akikben már tudatosult, hogy bűnösök. Bűneikben fölismerték az ember igazi, feneketlen nyomorúságát. Ők voltak az igazi szegények, és szükségük volt Jézusra, hogy megmeneküljenek.

Már nem Izrael földjének határaiért kellett megküzdeni, hanem az életszentségért.

Izrael ellenségei többé nem a kánaániták vagy a filiszteusok voltak, hanem a saját büszkeségük, a saját önzésük, a saját rettegésük.

Maga a kivonulás most egy másik kivonulás jelképévé vált, amely valóban egyetemes jelentőségű, a föld minden emberét felöleli. Az Ígéret Földje most az a szabadság volt, amelyet az Isten Fia maga hirdetett meg: Isten gyermekeinek szabadsága.

—

A legveszedelmesebb megpróbáltatásokat Jézusnak Jeruzsálemben kellett kiállnia.

Ez a város volt az, amely leginkább vonzotta, és amelytől a leginkább félt. Galileában olyan volt, mint

otthon, és amíg szegény emberek vették körül, jól érezte magát. De ha Jeruzsálem utcáit járta, és a falak fölött a hatalmasok arca és a nagyok kémei bukkantak föl, szenvedett.

Minden más problémamentes volt. A probléma Jeruzsálem volt.

Mindenki érezte, hogy az összecsapás itt lesz, és ha rajtunk állt volna, soha nem tértünk volna vissza Jeruzsálembe.

De ő...

Meg kell lennie... És újra odament.

Újra Jeruzsálembe.

Egyik nap határozottan úgy éreztem, mintha lényegében politikai problémáról lenne szó, és minden más csak álcázás lenne.

Jézus környezetében voltak olyanok, akik hatalomra akartak jutni. Nem akarták elfogadni a vereséget. Szemük előtt egy győzelmes Messiás lebegett: zavarta őket, amit Jézus a Hegyi Beszédben tanított, a boldogságok, az erőszaktól való mentesség.

Az elégedetlenek voltak többségben. Előttük Jézus nem tudta volna kinyilatkoztatni magát, nekironítottak volna.

Szomorú, de igaz: Izrael képtelen volt rá, hogy fölismerje a Messiásnak, Krisztusnak arcát, Isten Szenvendő Szolgájának arcát.

Másmilyent akartak.

Jézussal nem voltak megelégedve, ők győztes vezért akartak. A római uralom, a politikai helyzet szolgált nemzeti szabadságtörekvésük igazolásául.

Ha Mózes egykor úgy nyerte meg magának a népet, hogy megszabadította, akkor az új Mózesnek is éppúgy kellene eljárnia, és a rómaiak ellen vonulnia.

Jézus politikai kérdésekben nem nyilatkozott, arra törekedett, hogy a háttérben maradjon, de övének világosan értésére adta, hogy most az ember bensejében kell végbemennie a szabadulásnak.

A nagy Exodus, amelyet Mózes vezetett, a kivonulás Egyiptomból, a fáraó uralma alól, csak előképe egy szakadatlan exodusnak, a saját magunkból, szolgáságunkból való kiszabadulásunknak, a valamennyiünkben trónoló fáraótól való megszabadulásunknak előjátéka.

Jézus most a föld minden emberének Mózese lett, az igazi Szabadító, aki a szolgává lett embert föl szabadítja Isten Lelke számára. A politikai kérdés előtérbe helyezése ezzel szemben gettóba vonulás lett volna.

Az a megváltás, amelyet Jézus fölkínált, egyetemes volt, és magában foglalta a haláltól való szabadulást is.

Izrael ezt az ajánlatot nem akarta elfogadni, nem ismerte föl Krisztus arcát.

Mekkora fájdalom ez Jézusnak, és nekem is!

Még az apostolok közül sem volt kész mindegyik igent mondani a boldogságok által kijelölt útra. Jézusnak még a legközelebbi környezetében is voltak zelóták, partizánok, akik a fegyverekben hittek, a hatalomban, a győzelmes Krisztusban.

És ez így maradt mindvégig.

Milyen messze voltak az emberek attól, amit Jézus a valóságról, az életről, Istenről kinyilatkoztatott. Mindenekelőtt Istenről.

Az ő fejükben Isten egy ügyeletes fegyelmező nevelőhöz hasonlított, aki féltékenyen őrködik előjogai fölött, és elvárja a világtól, hogy minden úgy menjen, mint a karikacsapás, akár egy nevelőintézetben. Az ilyen emberek számára az erkölcs mindenek fölött állt, és ha valamiért tűzbe tudtak jönni, akkor a törvény tökéletességéért és a bűnösök megbüntetéséért. Ha hozzájuk igazodnának a dolgok, az engedetlen bűnös emberek által visszautasított Isten számára csak a kegyetlen öröm maradhatna, hogy poklot készítsen és oda dugja a hitszegőket.

A kicsinyes ember kicsinyes Istent formált magának, akinek fogalma sincs az üdvözítésről.

Milyen távol állt Jézus gondolkodása a Templom kínos moralizálásától. És milyen szűk volt az emberek fogalma Isten igazi lényegéről.

Jézusban Isten megismertette magát.

Fölragyogott a földön az ég! A világosság olyan vakítóan fényes volt, hogy mindenkinek el kellett takarnia a szemét.

Még a sátánnal is fordult egyet a világ, amikor megpillantotta ezt a villámló tüzet, és sohasem sikerült ezt az ijedtséget kihevernie.

Milyen kinyilatkoztatás volt ez?

Egy Isten kinyilatkoztatása, aki szegényen, szenedőn megadja magát az ütéseknek.

Az az ember, aki égzengésre és a büntető ítélet lesújtására volt elkészülve, Jézussal találta szembe magát, aki holtan függött a kereszten.

Valamennyi Messiás-arc közül, amit az ember valaha megpróbált imájában elképzelni, egy sem volt annyira találó, mint amit Izajás megsejtett: Isten Szenedő Szolgájának arca.

A Szeretet volt ő, aki szolidaritást vállalt azzal, akit szeret, az emberrel, és vonakodás nélkül leszállt a bűnös létének legmélyére azért, hogy megváltsa őt.

Jézus számára a halál volt a végsőig fölfokozott szegénység. Isten Fia a szegénység útját választotta, hogy az embert megmentse, de halála pillanatában akkora szegénységnek szolgáltatotta ki magát, amit már nem lehet fölülmúlni.

Amikor Jézus ennek a sötét és fájdalmas szakadéknak a legvégső mélységébe ért, ugyanakkor elérte mindazokat, akiket gyermekeinek választott az Atya, akik azonban tévutakon jártak, távol tőle.

Amikor Jézus belépett az elveszett és csalódott ember ellentmondásainak zűrzavarába, szolidaritást vállalt az elveszett teremtményekkel, és még a bűnnek is üdvözítő értelmet adott.

A szeretet tüze körülölelte azt, amiből hiányzott a szeretet, és volt ereje hozzá, hogy fölolvassza a fagyos nem-et. A tékozló fiú elvándorlása értékessé vált, mert föltárta az Atya irgalmasságának mélységét.

A szeretet győzött, az ember meg volt mentve.

A szabadság újra visszatért a földre.

Nagy erőfeszítés olyan embereket szeretni, akik megtagadják a szeretetet. Ilyen szeretetből elvállalni a halált a legnagyobb tanúbizonyság.

Jézust követni annyit tesz, hogy megpróbálunk éppen úgy feltétel nélkül szeretni.

A valódi halál nem a fizikai halál; ez mindenestre jel, szörnyű, látható, érezhető megjelenítése a valódi halálnak: vagyis az Istentől való elszakadásnak. Ez az elszakadás elviselhetetlen. Olyan halál ez, amely a hitetlenség, a reménytelenség, a szeretetlenség által semmisíti meg az embert.

Aki ezt a halált ismeri — és minden ember ismeri, mert az egész világot átítatja —, az tudja, hogy mi a fájdalom és a szomorúság.

A valódi halál a káosz, amelyben az Atyát félreismerő ember elvész; szenvedélyeinek kusza szövevénye, amelyben elmerül és megfullad; a nagyságról szőtt álmainak összeomlása; lényének fölbomlása.

A valódi halál a kongó üresség, a sötétség, a félelem, a kétségbeesés, a gyűlölet, a rombolás.

Amikor Jézus leszállt kétségbeesésünk mélységébe, föltámadásával a reményt hirdette nekünk.

Amikor behatolt sötétségünkbe, föltámadásával meggyújtotta az igazság világosságát.

Amikor fölmérte szeretetre-képtelenségünk mélységét, föltámadása által megosztotta velünk szeretetének végtelen örömét.

Amikor Krisztus föltámadt a halálból, mindent újjá alkotott, kitérta az új éghez, az élethez vezető kapukat.

—

Győzelmes egyház ezen a földön — aki erről álmodik, tévúton jár — visszatér a múltba vagy az Istentől és emberről alkotott gyerekes fölfogásba.

Az igazi egyház a hajótörtek, a gyöngék, a szegények, a kiteszítottak egyháza.

Kár, hogy a katolikus keresztények túl sokszor gyűlnek össze a Szent Péter téren, amit Bernini, egy pogány triumfalizmus dagasztotta kor gyermeke, egyetlen győzelmi emlékké stilizált. Ezen a téren semmi nyoma nem található az egyház halálos ínségének, az emberek szenvedésének, és ha az egész szép is, szigorúan véve elhibázott.

A keresztényeknek börtönökben, kórházakban, bolondok házában kellene összejönniük, ott, ahol az emberek sírnak, és testükben szenvedik meg a bűnök imádatát.

Ott kell keresni Jézus arcát, ott fog megnyilatkozni, mert ott lehet megmenteni azt, ami elveszett.

A tetszésnyilvánítás zaja kábítószer lehet, és a pompás körmeneteket későbbre kellene halasztani, a mennyek országába.

Az Evangélium nem hagy kétséget afelől, hogy hol kell keresnünk az ember valódi győzelmét, az ima és a szentség helyes kifejezését.

Mária a kereszt alatt megmutatta nekem Fiának, Jézusnak arcát. A megfeszített szeretet által megdicsőült emberarc volt ez. Egyetlen arc sem lehet ennél szebb.

FÖLTÁMADT

A szombat utáni napon kora reggel Mária Magdolna útra kelt, hogy a sír után nézzen. Még sötét volt, de észrevette, hogy a követ elhengerítették a sírtól.

Elfutott Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit Jézus szeretett, azt mondta nekik: „Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hová tették!”

Erre Simon Péter a másik tanítvánnyal együtt azonnal elindult a sírhoz. Mindketten futottak. A másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és így hamarabb ért oda. Behajolt és meglátta, hogy a golycsok a földön hevernek, de nem ment be.

Közben odaért Simon Péter is, aki mögötte futott, belépett a sírba, és látta az ott heverő golycsokat meg a kendőt, amelyet Jézus feje köré csavartak, de ez nem a golycsok mellett volt, hanem külön helyen összehajtván. Ekkor belépett a másik tanítvány is, aki először ért a sírhoz, látott és hitt.

Még nem értették meg az Írást, hogy föl kell támadnia halottaiból.

Magdolna közben kint állt a sír mellett és sírt. A tanítványok már újra hazamentek. Még mindig sírva behajolt a sírkamrába.

Látta, hogy ott, ahol Jézus teste volt, két fehér ruhás angyal ül, az egyik fejtől, a másik lábtól. Megszólították: „Asszony, miért sírsz?” „Mert elvitték az én Uramat — felelte —, s nem tudom, hová tették.”

E szavakkal hátrafordult, s Jézust látta, amint ott áll, de nem tudta róla, hogy Jézus. Jézus megkérdez-

te: „Asszony, miért sírsz? Kit keresel?” Abban a hi-
szemben, hogy a kertész áll mögötte, így felelt neki:
„Uram, ha te vitted el, mondd meg, hova tetted, hogy
elvihessem magammal.”

Jézus most nevén szólította: „Mária!” Erre meg-
fordult, s csak ennyit mondott: „Rabboni”, ami
annyit jelent: Mester.

Jézus ezt mondta neki: „Engedj! Még nem men-
tem föl Atyámhoz. Inkább menj el testvéreimhez és
vidd nekik hírl: Fölmegyek Atyámhoz s a ti Atyátok-
hoz, Istenemhez és a ti Istenetekhez”.

Mária Magdolna elment, és hírl adta a tanítvá-
nyoknak: „Láttam az Urat, s ezt mondta nekem”.

Amikor beesteledett még a hét első napján meg-
jelent Jézus a tanítványoknak, ott, ahol együtt voltak,
bár a zsidóktól való félelmükben bezárták az ajtót. Be-
lépett és köszöntötte őket: „Békesség nektek!” E
szavakkal megmutatta nekik kezét és oldalát. Az Úr
láttára öröm töltötte el a tanítványokat.

Jézus megismételte: „Békesség nektek! Amint
engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.”
Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt s így folytatta: „Ve-
gyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneit,
az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben
marad.”

A tizenkettő közül az egyik, Tamás vagy mellék-
nevén Didimusz, nem volt velük, amikor megjelent
nekik Jézus. A tanítványok elmondták neki: „Láttuk
az Urat!” De ő kételkedett: „Ha csak nem látom ke-
zén a szögek nyomát és oldalába nem teszem a ke-
zem, nem hiszem.”

Nyolc nap múlva ismét együtt voltak a tanítvá-
nyok, s Tamás is ott volt velük. Ekkor újra megjelent

Jézus, bár az ajtó zárva volt. Belépett és köszöntötte őket: „Békesség nektek!” Aztán Tamáshoz fordult: „Nyújtsd ide az ujjadat és nézd kezemet. Nyújtsd ki a kezedet és tedd oldalamba. S ne légy hitetlen, hanem hívő.” Tamás fölkiáltott: „Én Uram, én Istenem!” Jézus csak ennyit mondott: „Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek.” (Jn 20,1-29).

—

Mária, elmondtam neked az egész fejezetet, amelyben János a föltámadásról ad hírt, mert nem tudtam, hogyan értessem meg magam veled.

Mit szólsz hozzá? Elég-e a sötétségbe zárt embernek, hogy hallja egy ilyen esemény elbeszélését?

Mindenekelőtt: mit éreztél akkor, amikor Magdolna azt mondta neked, hogy látta Jézust a kertben? És amikor Péter és János futva jöttek hozzád, hogy elmesélik, hogyan látták az üres sírt?

Mi történt azon a napon? Mit jelent hinni, hogy Jézus föltámadott a halálból?

És Te viszontláttad őt azokban a napokban?

Az Evangélium ugyanis nem szól rólad.

És ez mégis leginkább terád tartozott.

Miért nem jelent meg neked?

Mennyi töprengésre készítetted engem az Evangéliumnak ez a hallgatása!

Vagy rád célzott Jézus, amikor Tamásnak azt mondta: „*Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek*” (Jn 20,29).

Talán Te voltál az egyetlen, akinek nem volt szüksége, hogy lásson, ahhoz, hogy higgyen?

És boldog voltál.

Gondolom, így történt.

Ezért vagy mesterünk a hitben, és Erzsébetnek egészen az elején rólad zengett dicsérete a legnagyobb dicséret volt, amit ember neked adhat.

„Boldog vagy, mert hittél”.

Nem volt rá szükséged, hogy szemeddel győződj meg. Hittél föltámadt Fiadban, és ez elég volt neked.

Jézus föltámadásában hinni mindenesetre azt jelenti, hogy hiszünk, anélkül hogy látnánk.

És én is szeretnék hinni, anélkül hogy látnék: úgy, mint Te. Szeretném, ha többé nem érezném szükségét annak, hogy lássak; pontosabban, nem kérem már, hogy láthassak.

Ha a tabernákulum előtt vagyok, gyakran mondom: „Jézus Krisztus, hiszek jelenlétedben az eucharisztikus kenyérben.”

Aztán azt mondom magamnak: mi történnék, ha a tabernákulum fölpattanna és Jézus más módon nyilvánítaná ki jelenlétét? Ha megjelenne nekem az Ember-Jézus alakjában, ahogy igyekszem elképzelni őt, amikor rá gondolok?

Nos, akkor mi történnék? Elfordulnék és azt mondanám neki: „Nem, nincs szükségem más jelre, elég nekem a kenyér jele”.

Más jel megzavarna.

Nem, nem szeretném.

Hiszen ez izgatott fantáziám csalóka képe lehetne. Ezzel szemben a hitben biztosnak érzem magam, és a Szentlélekben, aki a te Lelked, azt mondom neked: *„Hiszek a halálból való föltámadásodban. Hiszek eucharisztikus jelenlétedben.”*

—

Nem, testvéreim, hasztalan másutt keresni, nem fogjátok megtalálni.

Az egyetlen megbízható dolog a hit.

Az extatikus állapotok meggyengítenek benneteket, az érzelmek túláradása és a képzelet fanatikussá tesz, a látomások nem fognak meggyőzni, a rendkívüli dolgok keresése elidegenít a valóságtól, a különleges csodák történetei nem segítenek jobb életre, minden útrövidítés babonában végződik.

Az egyetlen ami megmarad, az a hit.

És ha Jézus föltámadásában hiszek, semmi más-hoz nem tartom magam, csak a hithez.

Ha hiszek, legyőzhetetlen vagyok: *„Ez a győzelem — győzelem a világ fölött: a hitünk”* (1 Jn 5,4).

—

Mária, mondd el nekem újra: Mi történt azon a reggelen? Könnyű volt-e a születő egyháznak, Péternek, az apostoloknak, a tanítványoknak meggyőződniük arról, hogy Jézus föltámadt?

Honnan jött ez a meggyőződés? Mert látták őt?

És miért nem hittek az asszonyoknak, akik látták őt (vö. Lk 24,22)?

Mit segített a látás? Miféle látás volt az, ha még Magdolna is összetévesztette Jézust a kertésszel (vö. Jn 20,15)? Mit is látott ő?

Hogy is állunk a látással, ha valaki fél napig együtt vándorol az Emmauszba vezető úton Jézussal, anélkül hogy fölismerné (vö. Lk 24,16)?

Nem, az ember nem a szemével látja Krisztus föltámadását: csak a hitben. A szemek könnyen tévedhetnek, legföljebb a jelet látják.

Vajon könnyebb a dolgunk a szóval? Biztosan.
Mindenekelőtt, ha ez a szó Isten szava: *„Aztán Mózesen elkezdve az összes prófétáknál megmagyarázta nekik, amit az Írásokban róla megírtak”* (Lk 24,27).

De ha még az Igéről van is szó, szükség van a hitre, mert először a hitben teljesedett be Isten Fiának nyilvánkoztatása.

„A kenyértörésnél ismerték föl őt. Ő azonban eltűnt szemük elől” (vö. Lk 24,30 sk).

Istennel a hitben találkozunk.

Életet teremtő ereje a reményben ragad meg bennünket.

Őt magát a szeretetben tapasztaljuk meg.

És a hit sötét.

A remény fájdalmas.

A szeretetet keresztre feszítették.

Mária, segíts hinnem, add nekem a te hitedet.
Mondd meg nekem, mit jelent Fiad föltámadásában hinni.

Jó, hát elmondom neked, és ne felejtsd el!

Ha látod, hogyan dönti le a vihar az erdőket,

hogyan rombolja le a földrengés a városokat,

hogyan falja föl a tűz a házat,at,

mondd magadnak: hiszem,

hogy az erdő ismét kinő,

a föld ismét megnyugszik,

és a házamat újra fölépítem.

Ha híre jár, hogy háború lesz, és az emberek körülötted halálos rettegéssel félnek, *„mert nemzet nem-*

zet ellen és ország ország ellen támad” (Mt 24,7), akkor elszánt bátorsággal mondd magadnak: Jézus mindezt előre megmondta nekem, és hozzátette: „Nézzetek föl, és emeljétek föl fejetekeket, mert elérkezett megváltástok ideje” (Lk 21,28).

Ha torkonragad a bűn, és úgy véled, hogy megfulladsz és a végét járod, mondd magadnak: Krisztus föltámadt a halálból és újjáalkotta az eget és a földet.

Ha gyermeked elcsatangol és kalandokat keres, ki tudja hol, és te mint apa vagy anya úgy érzed, hogy szertefoszlanak álmaid, mondd magadnak: Gyermekem nem vész el Isten szeme előtt, haza fog térni, mert Isten szereti őt.

Ha látod, hogy körülötted hogyan alszik ki a szeretet, és olyanok az emberek bűneikben, mint akiknek elment az eszük, és elposványosodnak árulásukban, mondd magadnak: A szakadék fenekére zuhannak, de meg fognak térni, mert Istentől távol nem tud élni az ember.

Ha a világ úgy jelenik meg előtted, mint Isten mérő veresége, ha torkig vagy a zülléssel, a durvasággal, a terrorral, a háborúval, s mindez tovább szaporodik, és ha a világ káosznak tűnik, mondd magadnak: Jézus meghalt és föltámadt, hogy szabadulást hozzon és üdvössége már jelen van közöttünk.

Ha apád vagy anyád, fiad vagy lányod, menyasszonyod vagy legkedvesebb barátod halálos ágyán fekszik előtted, és te az elválástól való halálos félelemmel tekintesz rájuk, mondd magadnak és mondd nekik: Bátorság, viszontlátjuk egymást Isten országában!

Ennyit jelent hinni a föltámadásban.

Ezzel még nincs vége.

A föltámadt Krisztusban hinni még mást is jelent.

Kalkuttai Teréz anya számára azt jelenti, hogy fölszedje az utcáról a haldoklókat, és számodra, hogy valami hasonlót cselekedj.

Martin Luther King számára azt jelenti, hogy dolgozzon a halállal, és a te számodra, hogy ugyanígy kockáztasd testvéreidért.

Roger Schütz testvér számára azt jelenti, hogy megnyissa a konventet, hogy a világ számára reménységgé legyen, így nyisd meg te is a házat.

Minden misszionárius, aki elmegy az idegenbe, a föltámadásba vetett hit megvalósítója.

Minden menhely, amelyet a leprások ápolására rendeznek be, Credo a föltámadásban.

Minden békeszerződés a föltámadásba vetett hit ünnepi kinyilvánítása.

Minden szolgálat, amelyet elvállalsz, a föltámadásba vetett hit tette.

Ha megbocsátasz ellenségednek,

ha enni adsz az éhezőknek,

ha védelmezed a gyöngét,

hiszel a föltámadásban.

Ha van bátorságod házasságot kötni,

ha elfogadod a világra jövő gyermeket,

ha házat építed,

hiszel a föltámadásban.

Ha reggel vidáman kelsz föl,

ha együtt énekelsz a fölkelő nappal,

ha örömmel indulsz munkába,

hiszel a föltámadásban.

—

A föltámadásban hinni annyit jelent, hogy bizalommal öleled át az életet,
azt jelenti, hogy jót tételezel föl testvéreidről,
azt jelenti, hogy nem félsz senkitől.

Hinni a föltámadásban azt jelenti, hogy gondolsz arra, hogy Isten az édes jó Atyád, Jézus a testvéred, én pedig, Mária, testvéred vagyok, és ha akarsz, az Édesanyád!

IMÁDKOZZUNK MÁRIÁVAL

KILENCNAPOS ELMÉLKEDÉS

— Miután megpróbáltam neked valamit mondani Máriáról, szeretnék veled imába fogni.

— A keresztény nép legősibb hagyománya mindig azt az egyszerű módot követte, hogy bizonyos napokat kiválasztott arra, hogy egyedül vagy közösségben a hit útját járja, megnyílják a Szentlélek működésének, mégpedig épp annak a hívását követve, aki oly bőségesen engedte, hogy a Lélek áthassa életét.

Az ima kilenc egymást követő napon „novéna” módjára különösen népszerűnek bizonyult, vagyis megfelel azoknak az embereknek, akik nem keresnek mindenütt problémát, hanem imádkoznak azért, hogy éljenek és a dolgok mélyére hatoljanak.

Az elmélkedések fölosztása erre a kilenc napra való tekintettel történt, és neked is az imának ezt a sorozatát ajánlom, teljes egyszerűségében. Ahogyan anyám tette, aki valahányszor kutyaszorítóban voltunk, azt mondta: „Végezzünk kilencedet az Isten-anyához!”

— Az ima két irányvonalat követ, és szerintem a helyes Mária-tisztelet szempontjából mindkettő szükséges:

1. *A bibliai irányvonal,*

2. *A szemlélődő (kontemplatív) irányvonal.*

A bibliai irányvonalnak az a célja, hogy a lelket Isten igéjével táplálja. Ez az ige teológiai útmutatássá válik, A kinyilatkoztatás igazi világosságába helyez,

megőríz a jámborkodó elhajlásoktól és az érzelgős felületességtől.

A szemlélődő irányvonal más utat választ, és megtartja az embert a szeretetben, mégpedig mindig bibliai és teológiai alapon. Ez a bekapcsolódás a szeretetbe olyan egyszerű, szabályosan ismétlődő formulákban fejeződik ki, mint a rózsafűzér, a litániák, a fohászok. Ez az imamód csaknem mindig ritmikus, egyszerű, szófukar, és kevés dolog körül forogva megelégedésünkkel találkozik.

Kezdetben az ilyenfajta ima éretlennek, formálisnak, értelmetlennek tűnhet; aki azonban rájön a titkára, az előtt az ellenkezője tárul föl: érett ima, mesterkéletlen, és a legnagyobb értelemmel, a szív értelmével megáldott. Amikor a menyasszony a vőlegénynek azt mondja: szeretlek, ez nem ostobaság. És ha elmondja ötvenszer egymás után, nem hiszem, hogy a férfi bosszankodik és a nőt butának tartja amiatt, hogy mindig ugyanazt mondja.

A szerelem sajátossága, hogy egyszerű, meleg szavak ritmusában ismétli önmagát. Tehát: ha az az igényed, hogy imádat bibliai szövegekre alapozd, tedd csak, de ha észreveszed, amikor a munkából hazamész, hogy jót tenne neked és megnyugtatna, ha kézbevenné a rózsafűzért, és ritmusos, ismétlődő imába merülnél, nagyon örülj ennek.

És hogy tudd: ha elvégezted az egész rózsafűzért anélkül, hogy gondolatokért törnéd magad, egyszerűen megelégedve azzal, hogy csöndben Jézus Anyjával lehetsz, akkor légy boldog, mert biztos, hogy a Szentlélek vezet, és az imánál ez a fontos.

– Itt ima-tervezetet találsz kilenc napra.

Az első részben a bibliai irányvonalat a Laudes (a Zsolozsma reggeli imaórájának neve), a Vesperás (a Zsolozsma esti imaórájának neve) és az olvasmányok jelzik.

Ezt követi a szemlélődő irányvonal, imaformák és elhatározások javaslatával.

Egyszerűen kiválasztod magadnak azt, ami neked a legjobban megfelel. A kiválasztásnál ne annyira az irodalmi igények vezessenek, hanem a szeretet.

Ez mindig csalhatatlan és biztos mód arra, hogy az imádság isteni ritmusába bekapcsolódj.

ELSŐ NAP

bibliai irányvonal

MÁRIA, TESTVÉREM

A mai téma: Mária a te életed történetében. Kísérlet. Lehet, hogy nem esik nehezedre, lehet, hogy igen. Természetes egyszerűséggel mélyedj bele. Olvasd el a könyv első fejezetét, amelyben saját élményemet beszélem el. Te meséld el a tiedet. Aztán próbálj imádkozni.

Laudes:

Zsolt 8 (A Teremtő dicsérete)

Zsolt 13 (Bizakodó könyörgés)

Kiv 15,1-20 (Mózes győzelmi éneke)

Vesperás:

Zsolt 4 (Esti ima)

Zsolt 11 (Menedék az Úrnál)

1Sám 2,1-11 (Hanna hálaéneke)

Olvasmányok:

Ter 1 (A világ teremtése)

Iz 59 (Meváltó jött el: az Úr)

Jn 1 (Az Ige emberré lett)

ELSŐ NAP

szemlélődő irányvonal

Új, inkább keleti módra tanítom meg neked a rózsafűzér használatát.

Minden szemnél csak a megszólítást mondd:

ÜDVÖZLÉGY MÁRIA

és csak minden tized után csúsztasd be a teljesen végigmondott Üdvözlégyet.

Vagy minden szemnél ezt mondd:

ATYÁM, BÍZOM BENNED

vagy:

LEGYEN NEKEM A TE IGÉD SZERINT

Napközben ezzel a dicsőítő imával szólhatsz Máriához:

Ó, egyetlen vigaszom,
égi harmat, enyhülés tüzemre,
eső, amely Istentől hull
elszáradt szívemre,
világító lámpás
lelkem sötétjében,
útbaigazítóm,
támasz gyöngeségben,
rongyaimra palást,
bőség mély nyomorban,
gyógyír sajtó sebeimre,
zokogásom megszüntető,

szabadítóm minden bajtól,
balzsam minden fájdalmamra,
szabadulás rabságomból,
reményem az üdvösségre...

Ámen, ó Úrnőm,
Ámen, ó menedékem,
életem és segedelmem,
védőpajzsom, dicsőségem,
reményem és erősségem.

Konstantinápolyi Germanus

MÁSODIK NAP

bibliai irányvonal

AVE MARIA

Ennek a napnak témája a megtestesülés hírüladása. Arra törekedtem, hogy Máriát olyan közel hozzam életünkhöz, amennyire csak lehet. A megtestesülés hírüladása mindenekelőtt azt jelenti, hogy Isten belépett az életünkbe: ő a „Velünk az Isten”. A hírüladás egyúttal hivatást, fölhívást, meghívást is jelent, hogy kezdjük meg exodusunkat, hogy menjünk a megszabadítás elé. Mária tanít minket a hitben való bátorságra és erőre.

Laudes:

Zsolt 16 (Örökségem az Úr)

Zsolt 18 (Dávid győzelmi éneke)

MTörv 32,1-43 (Mózes búcsúéneke)

Vesperás:

Zsolt 17 (A tiszta szívű könyörgése)

Zsolt 19 (Isten nagysága)

Lk 1,46-55 (Mária hálaéneke)

Olvasmányok:

Kiv 17 (Víz fakad a sziklából)

Kol 1-4 fejj. (Megváltásunk Krisztusban)

Lk 1 (Isten elküldi Gábor angyalt)

MÁSODIK NAP

szemlélődő irányvonal

**AZ ÚR ANGYALA KÖSZÖNTÉ A BOLDOGSÁGOS
SZŰZ MÁRIÁT
ÉS Ő MÉHÉBE FOGADÁ SZENTLÉLEKTŐL
SZENT FIÁT.**

**ÍME, AZ ÚR SZOLGÁLÓ LEÁNYA
LEGYEN NEKEM A TE IGÉD SZERINT.**

**ÉS AZ IGE TESTTÉ LŐN
ÉS MIKÖZTÜNK LAKOZÉK.**

ÜDVÖZLÉGY MÁRIA...

vagy:

Örülj, Mária, Istennek Szent Anyja, mert az
Örömhírt befogadtad.

Örvendezz, te áldott az asszonyok között, mert
boldognak hirdet minden nemzedék.

Boldogok, akik hallják és élik Isten igéjét.

Örülj, Mária, az Úr alázatos szolgáló leánya, mert
hittél az Ő ígérésében.

Örvendezz, Te, akit eltöltött az Isten szeretete,
mert miattad örül minden teremtmény.

Boldogok, akik hallják és élik Isten igéjét.

Örülj, Mária, Messiásunk anyja, mert Krisztus föl-
támadott a halálból.

Örvendezz, Anyaszentegyházunk előképe, mert
Jézus téged tett a hívők Anyjává.

Boldogok, akik hallják és élik Isten igéjét.

vagy:

Szűz Máriával, az Úr anyjával dicséri lelkünk az Urat, és ujjong Jézusban, Megváltónkban.

Áldott legyen Isten mindörökké!

Máriával, Isten alázatos leányával együtt ujjong és énekel a szívünk: Isten velünk van!

Áldott legyen Isten mindörökké!

Máriával, az Úr szolgáló leányával átadjuk Istennek az életünket, mondván: teljesedjék a te akaratod bennünk!

Áldott legyen Isten mindörökké!

Máriával, a Napba öltözött asszonnyal jelt adunk a világnak, hogy Urunk eljön nemsokára.

Áldott legyen Isten mindörökké!

Máriával, Emmánuel Anyjával igent mondunk, vállaljuk, hogy bennünk az Ige megtestesüljön és fölvegyen minket sátorába.

Áldott legyen Isten mindörökké!

Ma a rózsafűzér szemeire az „Úrangyalát” mondhatod. Különösen ezt:

*Az Úr szolgáló leánya vagyok,
teljesedjenek be rajtam szavaid.*

Az éjszaka beállta előtt énekeld Máriának ezt a dicsőítő éneket:

Üdvözlégy, kerubok éneke
és angyalok dicsérete.
Üdvözlégy, Te, az emberi nemnek
békessége és öröme.
Üdvözlégy, pompázó kert,
üdvözlégy élet fája.
Üdvözlégy, hívők védőbástyája
és hajótöröttek kikötője.
Üdvözlégy, Ádámot hazahívó,
üdvözlégy, Évát kiváltó.
Üdvözlégy, kútja kegyelemnek,
és halhatatlanságnak.
Üdvözlégy, legszebb templom,
üdvözlégy, trónja az Úrnak.
Üdvözlégy, tisztaságos, aki szétapostad
a sárkánykígyó fejét,
és a mélységbe taszítottad.
Üdvözlégy, szomorúak menedéke,
üdvözlégy átoktól szabadulás.
Üdvözlégy, Anyja Krisztusnak,
az élő Isten Fiának
akit dicsőség és tisztelet illet,
imádás és dicséret,
most és mindig és mindenütt.
Örökkön örökké, Ámen.

Sziriai Efrém

HARMADIK NAP

bibliai irányvonal

ÉN ISTENEM, ÉN GYERMEKEM

Isten születése Móriában és Isten születése a mi valóságunkban. Isten minden érték megdöntője. A távoli végtelen közelivé válik. Ahol aggodalom volt, oda betér a bizalom, a bensőséges meghittség.

A legnagyobb, amit ember Istennek mondhat: „Gyermeke”, és ez azt jelenti, hogy volt bátorságunk, hogy a hitben megszüljük őt.

Laudes:

Zsolt 23 (A jó Pásztor)

Zsolt 26 (Az ártatlan ember imája)

Jón 2,3-10 (Könyörgő ének)

Vesperás:

Zsolt 25 (Ima veszély idején)

Zsolt 24 (Bevonulás a szentélybe)

Lk 1,46-55 (Magnificat – Mária éneke)

Olvasmányok:

Iz 35 (Szabadulást hozó ítélet)

Jn 13 (Lábmosás, a szeretet új parancsa)

Lk 2 (Sokak romlására és föltámadására)

HARMADIK NAP

szemlélődő irányvonal

Ma azzal töltöd meg napod üres perceit, hogy rózsafüzéredet keleti módon, a következő formulával pergeted:

ÉN ISTENEM, ÉN GYERMEKEM

és szem előtt tartod azt az igazságot, hogy a hitnek hatalma van arra, hogy Istent „megszülje” életedben, hited — szereteted — és reményed jajkiáltásai és ujjongása közepette.

DÍCSÉRŐ IMA

Üdvözlégy, égi öröm Anyja,
üdvözlégy, aki bennünk oly nagy gyönyörűséget
    táplálsz,
üdvözlégy, megváltó öröm széke,
üdvözlégy, aki nekünk az örök örömet nyújtod,
üdvözlégy, ó kimondhatatlan öröm misztikus helye,
üdvözlégy, ó elmondhatatlan öröm legméltóbb
    termőföldje.

Üdvözlégy, ó végtelen öröm áldott forrása,
üdvözlégy, ó határtalan öröm isteni kincse,
üdvözlégy, ó életet ajándékozó öröm árnyas fája,
üdvözlégy Isten Anyja, ki férfival egybe nem keltél,
üdvözlégy, szülésed után is érintetlen Szűz,
üdvözlégy, bámulatra méltó látvány,
    amely fölülmúl minden csodát.

Ki tudná fényedet ecsetelni?
Ki tudná titkodat elmondani?
Ki tudná nagyságod kifejezni?

Te fölékesítetted az emberi természetet,
túlszárnyaltad az angyalok légióit...
fölülmúltál minden teremtményt...
Hozzád kiáltunk: Üdvözlégy, kegyelemmel teljes!

Jeruzsálemi Szofroniusz

NEGYEDIK NAP

bibliai irányvonal

A TÖRTÉNELEM ZŰRZAVARA

Elmélkedj ma Isten gyöngeségéről, aki lemond mindenhatóságáról, hogy belépjen a történelembe, és ezt vállalja annak minden következményével együtt.

Az ártatlan gyermekek megölése annak a kibozgathatlan káosznak a képe, amit Jézus elfogad az emberek megmentéséért, de jele annak is, hogy Isten akarata az emberi hatalom túlkapásai ellenére és azokon keresztül is teljesül.

Laudes:

Zsolt 28 (Kérés és hálaadás)

Zsolt 30 (Hála a megmenekülésért)

Hab 3 (Ujjongok üdvözítő Istenemben)

Vesperás:

Zsolt 29 (A természet Ura)

Zsolt 31 (Ima szorongattatás idején)

Dán 3,52-90 (A három ifjú éneke)

Olvasmányok:

Jer 9 (Siratóénekek Sion fölött)

Oz 2 (Hűtlenné vált Isten jegyese)

Lk 15 (A tékozló fiú)

NEGYEDIK NAP

szemlélődő irányvonal

Mai röpimád:

ISTENNÉL MINDEN LEHETSÉGES

MAGNIFICAT – SZŰZ MÁRIA ÉNEKE

Lelkem magasztalja az Urat,
és szívem ujjong megváltó Istenemben.
Mert letekintett alázatos szolgálójára.
Lám, mostantól boldognak hirdet minden nemzedék!
Mert nagyot tett velem ő, a Hatalmas és a Szent.
Irgalma nemzedékről nemzedékre
az istenfélőkkel marad.
Karja bizonyoságot tett hatalmáról:
szétszórta a szívükben gőgösöket,
letaszította trónjukról a hatalmasokat,
az alázatosakat pedig fölemelte.
Az éhezőket jóllakatta,
de a gazdagokat üres kézzel küldte el.
Gondjába vette gyermekét Izraelt,
megemlékezve irgalmáról,
melyet atyáinknak, Ábrahámnak és utódainak
örökre megígért.
Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek.
Miképpen kezdetben, most és mindörökké. Amen.

(Lk 1,46-55)

ÖTÖDIK NAP

bibliai irányvonal

NÁZÁRET

A Názáretről való elmélkedés mélységesen mély és a legközelebb áll a te életedhez meg az enyémmhez.

Názáret az a mód, ahogyan a hit hatása alatt ezen a földön élhetünk. Názáret azt jelenti, hogy Isten velünk van, azt jelenti, hogy átistenülnek az olyan egyszerű dolgok, mint a munka, az emberi kapcsolatok. Jelenti az imát reggeltől estig.

Gondold meg, hogy a mai nap alapvetően fontos.

Laudes:

Zsolt 33 (A gondviselés dicsérete)

Zsolt 37 (Az igaz és a bűnös sorsa)

Kol 2,6-11 (Mégváltásunk Krisztusban)

Vesperás:

Zsolt 34 (Isten igazságos)

Zsolt 39 (Kicsinységünk)

Sir 42,15-43,33 (Isten dicsősége a természetben)

Olvasmányok:

Iz 53 (A fájdalek férfija)

Ef 1-6. fej. (Isten kedves gyermekei Krisztusban)

Lk 4 (Az Úr lelke rajtam)

ÖTÖDIK NAP

szemlélődő irányvonal

RÓZSAFŰZÉR

Ma megkísérelhetnéd, hogy a hagyományos rózsafűzért imádkozzad. Tudod, hogyan imádkozza a katolikus hagyomány a rózsafűzért.

Tíz „Üdvözlégy Mária”, és az „Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek Szent Anyja” előtt mindenegyes alkalommal ugyanazt a titkot mondod sorba, az összetartozók közül az egyik tizedét.

Itt az öt örvendetes titkot ismétlem el neked:

Jézus, akit Te, Szent Szűz, Szentlélektől fogantál
Jézus, akit Te, Szent Szűz, Erzsébetet látogatván
hordoztál

Jézus, akit Te, Szent Szűz, a világra szültél
Jézus, akit Te, Szent Szűz, a templomban
bemutattál

Jézus, akit Te, Szent Szűz, a templomban
megtaláltál

DICSŐÍTŐ imaként ma a következőt mondd:

Tengernek csillaga,
Isten édesanyja,
üdvözlégy mindig szűz,
menny boldog kapuja.

Te, kinek Gábiel
ajka mondott Avé-t,
tégy közöttünk békét,
fordítsd Éva nevét!

Szabadíts rabokat,
adj fényt a vakoknak,
űzd el bajainkat,
igényeld javunkat.

Mutasd, hogy anyánk vagy!
Hallja meg imádat,
ki értünk fiaddá
születni nem átallt.

Kiváltságos Szent Szűz,
mindenek közt enyhe,
oldd föl bűneinket,
enyhíts, tisztíts minket!

Mosd meg életünket,
készítsd el utunkat,
hogy örök örömben
lássuk Jézusunkat!

Istennek dicséret,
Krisztusnak dicsőség,
Szentlélekkel együtt
hármass-egy tisztesség! Amen.

(Babits Mihály ford.)

Pál Diákon: Himnusz a Tenger Csillagához
a IX. századból.

HATODIK NAP

bibliai irányvonal

APOSTOLSÁG

A mai elmélkedés feladatunkra, az apostolságra, a szolgálatra vonatkozik.

Mit jelent az apostolság? Tenni azt, amit Krisztus mond. Nem üres sürgölődés. Mária segít, hogy Jézus közelében maradjunk, hogy imádságunkkal erőszakosan kérjünk, és hogy szeretetünkkel elérjünk nála valamit.

Laudes:

Zsolt 40 (Az Úr igazságát hirdetem)

Zsolt 46 (Velünk a Seregek Ura)

Iz 26,1-21 (Gyarápítsd, Uram, népedet!)

Vesperás:

Zsolt 42 (Hol marad Istened?)

Zsolt 47 (Isten a világ Királya)

Lk 1,46-55 (Magnificat — Mária éneke)

Olvasmányok:

Kiv 19-20 (Szövetség és Tízparancsolat)

Ez 34 (Az én legelőm juhaim vagytok)

Jn 15 (Maradjatok bennem! Tegyetek tanúságot rólam!)

HATODIK NAP

szemlélődő irányvonal

Ma ismét keleti módon imádkozhatnád rózsafűzéredet, egy az apostolságra vonatkozó rövid formulával, a mai nap témájának megfelelően:

**ATYÁM, KÜLDJ MUNKÁSOKAT ARATÁSODBA
ATYÁM, MENTS MEG MINKET, MERT ELVESZÜNK
ATYÁM, JÖJJÖN EL A TE ORSZÁGOD**

Esti DÍCSÉRET:

Ó, Mária, mennyország magasa,
föld fundamentuma,
tenger mélye, napnak fénye,
hold szépsége,
csillagok ragyogása...
Méhed az Istent hordta,
akinek fenségétől megreszket az ember.
Tested az izzó parazsat zárta magába.
Térded azt az oroszlánt tartotta,
akinek fölsége ijesztő.
Az Érinthetetlent
érinthette kezed
és az istenség benne rejlő tüzét.
Ujjaid, mint a fehéren izzó fogó,
melyből a próféta fogadta
az égi szent parazsat.
Te vagy a kosara
e tüzes izzásból jövő kenyérnek
és ennek a bornak a kelyhe.

Ó, Mária, a te öledben érik
az odaadás gyümölcse...
Állhatatosan kérünk,
ments meg minket az ellenségtől, aki cselt vet,
és mint a borba kevert víz
többé el nem választható tőle.
Add, hogy mi tőled és Fiadtól,
az üdvösség Bárányától,
el ne szakadjunk.

Etiópiai anafora

HETEDIK NAP

bibliai irányvonal

JÉZUS HALÁLA

Ez az elmélkedés alapvető ahhoz, hogy megértsük Jézust, egészen belső életének legmélyéig. Fedezzük föl Isten Szenvedő Szolgájának arcát, akinek képét Izajás vázolta föl, és amelyet Krisztus megvalósított. Jézusnak ezt a magatartását megérteni vagy meg nem érteni egyet jelent azzal, hogy az Örömhírt befogadjuk-e vagy sem.

Laudes:

Zsolt 22 (Istenem, miért hagytál el?)

Zsolt 51 (Könyörülj rajtam, Istenem)

Lk 1,68-79 (Benedictus – Zakariás éneke)

Vesperás:

Zsolt 55 (Az üldözött imája)

Zsolt 57 (Ellenségektől körülvéve)

Iz 49,1-6 (Ének Isten Szenvedő Szolgájáról)

Olvasmányok:

Jer 14-15 (Kimentelek a hatalmasok markából)

Iz 53 (A fájdalmasok férfija)

Jn 18-19 (Kínzaték, megfeszítették és eltemették)

HETEDIK NAP

szemlélődő irányvonal

Ma a fájdalmas rózsafüzért imádkozhatnád,
amely Jézus szenvedésének titkait szemléli:

Jézus, aki érettünk vérrel verítékezett
Jézus, akit érettünk megostoroztak
Jézus, akit érettünk tövissel koronáztak
Jézus, aki érettünk a keresztet hordozta
Jézus, akit érettünk keresztre feszítettek

Ha a rózsafüzért keleti módra akarod imádkozni,
ezt a rövid formulát javaslom:

*Atyám, ne az én akaratom teljesüljön, hanem a tiéd.
Istenem, miért hagytál el engem?*

STABAT MATER

Állt az anya keservében
sírva a kereszt tövében,
melyen függött szent Fia,
kinek megtört, jajjal-tellett
lelkét kemény kardnak kellett
kínzón általjárnia.

Óh mily búsan, sújtva állt ott
amaz asszonyok-közt-áldott,
ki Téged szült, Egyszülött!
Mily nagy gyásza volt sirása
Mikor látta szent Fiát a
szívtépő kínok között!

Van-e oly szem, mely nem sírna
Krisztus anyjával s e kínra
hidegen pillantana?
Aki könnyek nélkül nézze,
hogy merül a szenvedésbe
Fia mellett az anya?

Látta Jézust, hogy fajtája
vétkéért mit vett magára
és korbáccsal vereték.
S látta édes Fiát végül
haldokolni vígasz nélkül,
míg kiadta életét.

Kútja égi szeretetnek,
engedd éreznem sebednek
mérgét: hadd sírjak veled!
Engedd, hogy a szívem égjen
Krisztus Isten szerelmében,
s ő szeressen engemet!

Óh szentséges anya, tedd meg,
a Keresztrefeszítettnek
nyomd szívembe sebeit!
Oszd meg, kérem, kínját vélem,
kinek érdem nélkül értem
tetszett annyit tűrni itt!

Jámborul hadd sírjak véled
és szenvedjek, mígcsak élek,
Avval, ki keresztre szállt!
Álljak a kereszt tövében!
Szívem szíved keservében
társad lenni úgy sóvárg!

Szűzek szűze! légy szívedben
hozzám jó és nem kegyetlen!
Oszd meg vélem könnyedet!
Add, hogy sírván Krisztus sírján
sebeit szívembe írnám,
s bánatodban részt vegyek!

Fiad sebe sebesítsen!
Szent keresztje részegítsen
és vérenek itala,
hogy pokol tüzén ne égjek!
S az ítélet napján, kérlek,
te légy védőm, Szűzanya!

Ha majd el kell mennem innen,
engedj győzelemre mennem
anyád által, Krisztusom!
És ha testem meghal, adjad,
hogy lelkem dicsőn fogadja
a pálmás paradicsom!

(Babits Mihály ford.)

Jacopo da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról

NYOLCADIK NAP

bibliai irányvonal

FÖLTÁMADT

Mit jelent számomra elhinni azt, hogy Krisztus föltámadt a halálból?

Mária megmondja neked.

Hagyjunk magunk mögött minden szónokiasságot, érzelmösséget és önfejlőséget, és vessük bele magunkat eltökélten a hit, remény és szeretet dinamikájába, ezek szolgáltatják az igazi alapot, amelyen napról napra megvalósulhat Jézus föltámadása.

Laudes:

Zsolt 62 (Lelkem Istenben lel nyugalmat)

Zsolt 68 (Ne hagyj elsüllyedni, ments meg!)

Ez 37,1-15 (Éltető lehetetet adok belétek)

Vesperás:

Zsolt 66 (Harsogjátok Istenünk dicséretét)

Zsolt 84 (Boldog, aki benned bízik)

Jel 5,1-13 (Új éneket énekeltek a szentek)

Olvasmányok:

Jón 1-4 fejr. (Három nap és három éjjel)

Jel 21-22 (A mennyei Jeruzsálem)

Lk 24 (Föltámadt, fölment a mennybe)

NYOLCADIK NAP

szemlélődő irányvonal

Ha keleti módon pergeted a rózsafűzért ujjaid között, ezt mondd hozzá:

*Krisztus föltámadt,
valóban föltámadt.*

És az éjszaka beállta előtt ezzel a dallal dicséred Máriát:

Ó Szűz, tebelőled,
mint sértetlen hegyből hasadt ki
Krisztus, a szegletkő,
aki a két természetet egyesítette.
Ezért örvendezünk
és dicsérünk téged, ó Istenanya!

Gyertek, emlékezzünk tiszta szívvel
és egyszerű lélekkel a királyi leányra,
ő az egyház dicsősége,
ragyogóbb az aranynál,
dicsérjük őt!

Légy üdvöz és ujjongj, ó jegyese a Királynak,
mily gyönyörűen tükrözöd vissza
Jegyese szépségét,
és együtt örvendez népeddel:
Ó élet adója,
dicsérünk téged!

Ó Szabadító, égi segítséged ő adja
egyházadnak,
ő nem ismer el más Istent
és Megváltót rajtad kívül,
aki érette odaadtad az életedet,
és hálatelt szívvel magasztal téged.

Fogadd el néped könyörgését,
ó szűz Istenanya,
és ne szűnj meg érettünk könyörögni
Fiadnál, hogy ő minket, akik téged dícsérünk,
minden veszélytől és kísértéstől megszabadítson.
Mert a mi szószólónk vagy,
és a reményünk.

Krétai András

KILENCEDIK NAP

bibliai irányvonal

MÁRIÁVAL

Laudes:

Zsolt 89 (Hűségedet hirdeti ajkam)

Zsolt 103 (Irgalmas és könyörületes az Úr)

Jel 21 (A mennyei Jeruzsálem)

Vesperás:

Zsolt 91 (Isten védő szárnya alatt)

Zsolt 103 (Nagy az Úr irgalma)

Lk 1,46-55 (Magnificat – Mária éneke)

Olvasmányok:

Iz 42 (Kiárasztom rá lelkemet)

Fil 1-4 (Jézus Krisztus az Úr)

Jn 17 (Jézus főpapi imája)

KILENCEDIK NAP

szemlélődő irányvonal

A Mária társaságában töltött kilencnapos rövid magunkbaszállásnak a végére értünk. Most saját rövid formulát kellene választanod, vagy még inkább: kikovácsolnod saját „titkodat”, amit ezentúl, valahányszor találkozol vele, összeszedetten és szeretettel elismételsz.

Meglátod, segíteni fog neked, hogy az „állandó imát” elsajátítsd.

Kompletóriumra mondd el:

Üdvöz légy, az Isten fölségében anya,
Isten édesanyja, kereszténység anyja,
reménység csillaga, boldogság forrása.
Üdvöz légy, jó anya, irgalomban gazdag,
ó Mária!

Mária, az Isten hű szolgáló leánya,
hittel Igent mondtál az ő szent szavára.
Boldog, mert egészen rábíztad magadat,
te az Urnak lánya, anyja, arája vagy,
ó Mária!

Üdvöz légy, áldott Szűz, Isten szent sátora.
Méhedben rejtőzött a világnak ura,
akit Atyja trónján jobbjára ültetett,
Fiad a teremtés ura, királya lett,
ó Mária!

Segíts Anyánk, minden bajban menedékünk,
örömünk forrása, vigaszunk légy nekünk.
Hogy Isten szavára hittel hagyatkozzunk,
míg őt teveled színről színre látjuk,
ó Mária!

Atyaisten téged kedvére teremtett,
a Fiú belőled vett emberi testet.
Teljesen betöltött Szentlélek ereje.
megnyilvánult benned Isten szeretete,
ó Mária!

Üdvöz légy, az Isten fölségében anya,
Isten édesanyja, kereszténység anyja,
reménység csillaga, boldogság forrása.
Üdvöz légy, jó anya, irgalomban gazdag,
ó Mária!

„Salve, mater misericordiae”
(J. Klein német költeménye nyomán)

A RÓZSAFÜZÉR-IMA

A rózsafüzér egyáltalán nem az a szóvirágos, együgyű haszontalan ima, amint azt egyesek gondolják.

Sok, az imádság útján messzire előrehaladott ember a rózsafüzérben a legegyszerűbb formáját találja meg annak, hogy az imát konkrét módon átélje, és hogy hosszabb ideig kitartszon benne.

Úgy gondolom, hogy aki ezt az imamódot szereti, és jól érzi magát a rózsafüzér imádkozása közben, az szemlélődő ember, vagy úton van, hogy azzá váljék.

A rózsafüzér szelvében elterjedt, megtaláljuk minden kinyilatkoztatott vallásban. Három formát vázolólok föl neked, amelyeket ezekben a napokban használhatsz.

A MÁRIÁS RÓZSAFÜZÉR

Ez a forma a mi rózsafüzérünk

A rózsafüzér hódolat Jézus Anyja előtt. Valódi kis Mária-zsolozsma, és egyszerű segítség a népnek az imában. A katolikus hagyományban nagy szerepet játszott. Sok ember számára ez volt az egyetlen segítség ahhoz, hogy a nehéz időkben megőrizze a hitet.

A rózsafüzér kísérlet arra, hogy rövid félóra alatt egy kis elmélkedő utat tegyünk az üdvösség történetében, figyelmünket a legfontosabb eseményekre összpontosítva, az Úrra és Anyjára tekintve.

A rózsafűzér imádkozásának manapság használatos formájánál minden egyes „tizednél” (10 Üdvözlég) Jézus nevéhez kapcsolva Krisztus megtestesülésének, szenvedésének és megdicsőülésének egy-egy eseményét szemléljük (ezt titoknak is nevezik). „Miatyánk” nyit meg, „Dicsőség...” zár le minden ilyen tízes „Ave” sorozatot, amelyet zsinórra fűzött gyöngyszemekben számolunk.

A zsinórra 50 szemet fűznek, ezeket öt tízes csoportra osztják, az egyes csoportok között még egy-egy, legtöbbször nagyobb, további szem van (a „Dicsőség...” számára).

A rózsafűzér imádkozásánál szemlélődésünk három irányban haladhat:

- Mária örömei
- Mária fájdalmai
- Mária dicsőségei

Így sorakozik egymás mellé a 15 titok:

Örvendetes titkok:

Jézus, akit Te, Szent Szűz, Szentlélektől fogantál
Jézus, akit Te, Szent Szűz, Erzsébetet látogatván
hordoztál

Jézus, akit Te, Szent Szűz, e világra szültél
Jézus, akit Te, Szent Szűz, a templomban
bemutattál

Jézus, akit Te, Szent Szűz, a templomban
megtaláltál.

Fájdalmas titkok:

Jézus, aki érettünk vérrel verítékezett
Jézus, akit érettünk megostoroztak

Jézus, akit érettünk tövissel megkoronáztak
Jézus, aki érettünk a keresztet hordozta
Jézus, akit érettünk keresztre feszítettek.

Dicsőséges titkok:

Jézus, aki halottaiból föltámadt
Jézus, aki a mennybe fölment
Jézus, aki a Szentlelket elküldte
Jézus, aki téged, Szent Szűz, a mennybe fölvett
Jézus, aki téged, Szent Szűz, a mennyben
megkoronázott

A BIZÁNCI RÓZSAFŰZÉR

A bizánci liturgiában a rózsafűzérnek ezt a módját „čotki”-nak nevezik, oroszul pedig „komvolojan”-nak. Ez egy ima-zsinór száz csomóval, ezeket ujjaik közt pergetik. Minden csomónál ezt mondják:

*Úr Jézus Krisztus,
az élő Isten Fia,
kegyelmezz nekem, bűnösnek.*

Ennek ugyanaz az eredete, mint az „Orosz Zarándok” híres folytonos Jézus-imájának:

*Úr Jézus Krisztus,
könyörülj rajtam.*

Ennek az imának szakadatlan ismétlése kitűnő eszköz arra, hogy az emlékezetet és a képzelőerőt „elaltassa”.

Ahogy az anya ringatja gyermekét, hogy az elaludjék, úgy nyugtatja meg az imádság ritmusa és egy-

hangúsága ezt a két házi bolondot, akik mindig ugrásra készen állnak, hogy az imát összezavarják.

ISZLÁM RÓZSAFŰZÉR (Subha)

Kétségtelenül ez a legegyszerűbb és egyben a legtökéletesebb „rózsafűzér”. 99 szemből áll (Isten 99 megszólításának megfelelően), ezeket az ujjak közt pergetik, miközben minden szemre egy megszólítást mondanak, de mindig ugyanazt az egyet, amit a 99-ből kiválasztottak.

Ez valóban az ima kimeríthetetlen kútja. Aki szerelmes Istenbe, sohasem telik be ennek ismétlésével. Az iszlám országokban sokszor látunk olyan „hivőket”, akik útközben rózsafűzért tartanak a kezükben, pergetik a szemeket, közben ajkuk ezt mormolja:

Istenem, milyen nagy vagy

vagy:

Istenem, Te vagy az irgalmas

Gyakran úgy őrzik a választott megszólítást, mint egy személyes „titkot”. Mindenesetre nekem magamnak még senkit sem sikerült – még egy barátot sem – rábírnom arra, hogy az imádságban használt megszólítást elárulja nekem.

De én elmondom nektek az enyémet, én ebben kevésbé vagyok szégyenlős:

*Istenem, szeretlek,
irgalmaz nekem.*

És azt hiszem, hogy nincs a világon olyan mennyasszony, aki vőlegényének többet tudna mondani, mint azt, hogy „szeretlek”.

Jótevő
Irgalmas
Király
Szépség
Béke
Hűséges
Védelmező
Hatalmas
Jóvátevő
Nagy
Termékeny
Teremtő
Örködő
Elnéző
Uralkodó
Megdicsőült
Pompás
Minden dicséretre méltó
Mindentudó
Fejedelem
Föltámadás
Halál Ura
Élő
Túláradó
Újdonság
Mértéktartó
Egyesítő
Az, aki egyedül elég
Gazdag
Az, aki javakat birtokol
Az, aki szétválasztja azokat
Az, aki elosztja azokat
Adakozó

Védelmező
Szabadító
Gondviselés
Felséges
Bőkezű
Őrző
Az, aki lát
Az, aki meghallgat
Bölcs
Sugárzó
Legkedvesebb
Az, aki megaláz
Az, aki fölemel
Az, aki méltóságot ad
Az, aki elvesz
Legyőzhetetlen
Szent
Egyetlen
Örök
Maga a Jó
Szeretet
Okos
Az, aki létrehoz
Az, aki mindent megelőz
Első
Utolsó
Nyilvánvaló
Elrejtett
Oltalmazó
Legméltóbb
Mindenható
Tanú
Igazság

Kiosztó
Győztes
Ismeret
Az, aki megnyit
Az, aki bezár
Látó
Figyelmes
Bíró
Igaz
Gyengéd
Az, aki figyel rád
Jóságos
Nagylelkű
Barátságos
Változhatatlan
Magasztos
Édes

Erős
Jog
Megbocsátás
Gondoskodó
Az, aki Jó
Szeretetreméltó
Ország
Minden méltóság Ura
Nemesszívűség Ura
Világosság
Együttérző
Dicsőséges
Egyetemes
Vezető
Tökéletes
Türelmes

A századik megszólítás titokban marad, és Isten személyesen nyilatkoztatja ki annak, akinek akarja.

TARTALOM

Madonna a játékszékérrrel	7
Ave Maria	15
Én Istenem, én gyermekem	25
Ráchel siratja gyermekeit	34
Názáret	41
Tegyetek meg mindent, amit csak mond	49
Az élet és a szenvedés	55
Föltámadt	64
Imádkozzunk Máriával	73
Kilencnapos elmélkedés	75
A rózsafüzér-ima	106
A máriás rózsafüzér	106
A bizánci rózsafüzér	108
Iszlám rózsafüzér	109

